

גליון שיחת חברים מימי הנחל

י"ז ע"י
איחוד האברכים הצעירים דחסידי ברסלב ירושלים
שע"י "מורשת הנחל"

ימי החנוכה תשע"ד

גליון כ"ג

נקודת החבר

חיים מאיר רבינוביץ

הברית צריך פחות לדאוג לפרנסה כדי שיתוקן פגם הברית, אבל לא צריך ליפול בעצבות בגלל שאני כן דואג, על הדאגה הראשונה לא מקבלים עונש, אדרבה זה נסיון, צריך מיד כשדואגים להתחזק ולדעת שהשי"ת בוודאי יעזור לי, הוא הרי אבי ויש כזאת התפארות שאע"פ שיש לי דאגות כאלה אני משליך דאגותי על השי"ת ומאמין בו וצריך להאמין שכל טירחה שיש לי בשביל פרנסה שהשי"ת סיבב שאעשה אני מתקן בזה משה ומתן ועי"ז שמחים מאוד ונעשה שאו זמרה ותנו תוף, וזוכים לחיים טובים של לחם ומים.

♦♦♦

וזה שכתוב במעשה של התם הקדוש שעבד קשה עד כדי כך שלא היה לו זמן כמעט לאכול והיה מלא שמחה תמיד. ולכאורה קשה התם לא האמין בהשי"ת שיוכל לפרנסו בסיבה קלה? התם היה צריך לכאור' להיות בעצבות נורא שהשי"ת אינו רוצה אותו ולכן אינו נותן לו פרנסה בסיבה קלה איך היה כל כך שמח? אלא מאי שהתם כן האמין שהשי"ת יכול לפרנסו

בסיבה קלה ולא צריך ליסע למקומות רחוקים וללמוד מקצועות מיוחדים וכו' כהחכם, הוא ידע שהשם נתן לו חכמות וכשרונות וכלים בדיוק למה שהוא צריך בזה העולם, והשי"ת וודאי לטובה מתכוין בזה שהוא נותן לי עבודה קשה כל כך, ולכן עבודת הסנדלרות היה עבודת השם! לא כי הפרנסה זה כדי שיהיה לי כח לעבוד את השם אלא הפרנסה עצמה עבודת השם היא, זה רצון השם ממני עכשיו על אף שכלפי חוץ נראה שרק לעבוד עבודות וכו' זה עבודת השם אבל ברגע שמאמינים שמה שאני יכול לעשות זה רצון השם אז זה הדבר עצמו שעושים נהיה עבודת השם!

יעזור השם ונוכח ללכת בענין זה בעייל ונפיק ולא נעסוק בפרנסה בשביל מותרות ותאוות אלא כי זה רצון הבורא יתברך ונוכח לחיים טובים מאור הפנים ובאורו של צדיק אמן!

הצדיק והפרנסה (ע"פ תורה כ"ג)

בעולם נראה שהכל כסף, אם יש לך כסף אתה שמח אין לך שום מרירות, שידוכים טובים יותר משיגים עם כסף, הכל כסף, וכסף ושוב פעם כסף ורבינו בא ואומר "אל תתנו לעולם להטעות אתכם" הכל הולך הפוך, כמה שיותר תרדוף אחרי הכסף אתה יותר עצוב ומלא מרירות וכן בעניני שידוכים אזי ע"י תאוות ממון מקבלים אשה מרה ממות רח"ל והדאגה לממון מפסדת את הבריאות של כל אדם.

אז מה העצה כשכך צריך כסף, נכנסים למכולת ואומרים למוכר מה אתה צריך כסף זה אנפין חשוכין... המוכר לא יצעק ע' קלין אלא ק"מ קלין... לכן אמר רבינו שצריך את הצדק. לכאורה חושבים שרק תורה ותפילה וקדושה, שייך לרענב'ס זאך אבל כסף!?

אין ברירה צריך כסף אבל מה זה קשור לצדיק? אמנם באמת דייקא בענין זה צריך את הצדיק, וכשיש הצדיק אזי אדרבה הפרנסה הוא בקדושה ועי"ז זוכים לשמירת הברית, לאור הפנים, לשמחה ולאמונה בהשי"ת שיוכל לפרנס בסיבה קלה.

♦♦♦

השאלה היא רק מה הוא פרנסה עם הצדיק? רבינו אומר כאן שהפירוש לא לדאוג רק לסמוך על השי"ת שיוכל להזמין הפרנסה בסיבה קלה וזה מרומז בשיחה שרבינו אומר "מה לכם לדאוג מאחר שאני הולך לפניכם" כלומר אם מקושרים לצדיק אזי לא צריך לדאוג לפרנסה. אבל לפעמים היצה"ר נעשה גרויסער בעל מוסר ואומר לאדם שצריך לרדוף אחרי הפרנסה. מדוע, כי אתה זכית לשמירת הברית!?! והרי מי כמוני יודע כמה נשלת... [הרי היצה"ר עצמו היה מעורב בענינים] לא זכית! במילא אתה צריך לרדוף אחרי הפרנסה! התשובה היא "מה לכם לדאוג" – כל אחד ואחד היכן שנפל אשר ישנו פה ואשר איננו פה – "מאחר שאני הולך לפניכם", רבינו הקדוש הולך לפנינו אז אדרבה, כמה שיותר רחוקים משמירת

דבר האיחוד

אם נרצה לסכם את השבת בשלשה מילים הרי הם: "דאווענען, לערנען און דאווענען" הסיסמא הניצחית של כל ברסלב'ר חסיד...

ואכן כך היה נראה כל השבת; התפילות הסוערות, ואחריה סעודת השבת שכל כולה לא היתה כי אם 'לערנען' – אם זה שיחת חברים מתובל בדיבורי רביה"ק כל אחד כידי ה' הטובה עליו, שאינו אלא תורה בשלימותה... אם זה השיחות המיוחדות שנשמעו במהלך סעודות השבת. וחוזר חלילה כל השבת עד צאתה...

יעזרונו ה' על דבר כבוד שמו שנוכח להפנים את כל הדיבורים והשיחות ולקיימם למעשה למען ייטב לנו לעד.

סיפור התקרבות

שלמה מ.

כבר אמרו חז"ל אע"פ שהאדם אינו רואה מזלו רואה – נשמתי הצמאה החלה פתאום לקלוט דיבורים של התחזקות ע"פ תורת מוהרנ"ת בדרכו המיוחדת של הרב גודלברסקי, כגון: "תתחזק באיזה מצב שאתה נמצא!" "תסתכל בנקודות טובות שלך!" וכו' וכו', וכמובן אי אפשר להישאר אדיש נכחם, וזה התחיל להשפיע עלי... אולם עדיין לקחתי את רבינו רק בתור 'יועץ' טוב שנותן עצות לחיים.

כמו"כ יצאתי מידי פעם לשדות עם אחד שהיה מסיע כל לילה האברכים לשדה, ואגיד את האמת שלא ידעתי מה עושים שמה בכלל... זה היה כיף כזה לשמוע את האברכים צועקים, ולפעמים הצטרפתי עמהם בצעקות, וכמובן שגם היו יוצאים בריקוד אחרי זה ומאד נהניתי מזה.

כל מה שאני כותב כאן זה היה בסביבות שנת תשס"ו, וה' עזרני שמיד כשהגעתי לגור במקום מגורי קיבלתי תפקיד תורני, וזה גרם לי שכמעט הפסקתי לבקר אצל החסידות שהייתי שייך לשם חוץ מליל שבת, ולפעמים גם בסעודה שלישית.

♦♦♦

באותה תקופה האיר לשכני - חסידי ברסלב יקר - לעשות קבוצה ללמוד כל יום ששה דפים ליקוטי מוהר"ן בגירסא, כך שבחודש אחד גומרים את כל ליקוטי מוהר"ן. הענין האיר לי גם והצטרפתי לזה, ואחרי זה עשיתי לעצמי את הלימוד של שלשה דפים ליום כך שגומרים כל חודשיים, ועי"ז זכיתי ב"ה לגמור כמה פעמים את הליקוטי מוהר"ן. אולם כל זה עשיתי עדיין רק בתור אחד שמקורב קצת לברסלב כי הרחתי את תורת רבינו רק מרחוק, וכמובן עדיין לא הייתי בכלל על הציון הק', וזה גם היה רחוק ממני עקב החסידות שהייתי שייך אז אליהם, והיה קשה לי מאד לשבור את ה"מה יגידו ומה יאמרו".

בתוך כך התחלתי להתעניין הרבה על חסידי ברסלב, ובעיקר על מוהרנ"ת - שעיקר ההסתרה שיש בעולם הוא עליו ועל ספריו. ובעיקר התפעלתי מאד מהספר 'באש ובמים' בפרקים שמספר על הרדיפות שר' נתן עבר ולא ענה למחרפיו דבר, וקבלתי אור אחר לגמרי על מוהרנ"ת בדיוק הפוך ממה שחשבתי וציירו לי כל השנים, כי ר' נתן אם היה רוצה היה לו את הכח להדוף את כל המתנגדים כמו שהירש בער אמר לו, אולם הוא קיים בכל התוקף "תחת אהבתי ישטנוני ואני תפילה".

♦♦♦

דרך אגב, כששאל אותי פעם יהודי אחד שמכיר מקרוב את החסידות אליו השתייכתי בעבר, והוא אמר לי שזה מאד מעניין אותו איך התקרבותי לרבינו. ציטטתי לו מה שכתוב בחיי מוהר"ן (תרג) שרבינו

נולדתי להורים חסידיים יראים ושלימים. בחסידות שבו גדלתי לא היתה אהדה גדולה לברסלב, האדמו"ר הוא באמת אדמו"ר מיוחד שיש לו מסירות נפש לתורה ועבודה והוא ג"כ דורש הרבה מחסידיו, אולם בנקודה זו עדיין לא זכה לראות את האור.

אני כל ימי הייתי חי במצב של "אמאל א מלאך, אמאל א גלח" (-פעם מלאך פעם כומר)... מעולם לא הרגשתי שחסר לי משהו בעבודת ה', 'השלמתי עם מצבי' כמו שאומרים. ותמיד התחזקתי בזה שיש לי אדמו"ר גדול וירא שמים מרבים (כמובן שלא הבנתי אז בכלל מה זה רבי).

בשנת תשס"א נסעתי עם קבוצה של בחורים חסידיים לפקוד את קברי הקדושים אשר בארץ המה בפולין ובאוקריינא, תכנית הנסיעה היתה להיכנס גם לאומן להשתטח על ציון רביה"ק, אולם כמה בחורים נסעו דוקא מסלול אחר כי לא רצו להגיע לאומן... אני כן נסעתי במסלול הרגיל דרך אומן, אולם לא נכנסתי לציון כדי שלא אכשל ח"ו אולי אתפס לכת... את מצפוני הרגעתי כמובן שאין זה דרך אבותינו וכו'.

אולם מכיון שרק דרכתי על סף עיר מנוחתו קדוש, שוב לא הניח לי רבינו, כאשר תראו בהמשך.

שלוש וחצי שנים אחרי נסיעה זו עזרני השי"ת וזכיתי להקים בית נאמן בישראל, ואחרי חצי שנה עברתי להתגורר בא' מהפרויקטים באזור שגרים שמה הרבה חסידי ברסלב. ברוב אדיקותי לחסידות מולדתי לא הרפתי מלצחוק ולהתווכח עם חסידי ברסלב על זה שהם אווזים שכל אחד צריך להיות חסיד ברסלב, וטענתי בפי שהעיקר שמקורבים לחסידות ומה נפקא מינה לאיזה חסידות.

♦♦♦

באזור שלי היה מגיע בקביעות כל שבוע הרה"ח ר' אליהו גודלברסקי שליט"א, ואני שמטבעי הנני אוהב תמיד לחקות ולצחוק על תהלוכות בנ"א, הלכתי גם לשמוע אותו לספק עבורי חומר. וכמובן שחזרתי משם עם מטען מלא.

בדיוק באותו תקופה נתקיים בי 'כל מושברך וגליך עלי עברו', בקושי הייתי מתפלל ולומד, תפילין הנחתי ממש סמוך לשקיעה, ואין כאן המקום להאריך בהרגשת יבשות לבי ומוחי לעבודת ה' ולתורתו בכלליות... וכאמור מחמת שהייתי נכנס לשיעורים של הרב גודלברסקי,

אמר לענין עסק הקיבוץ שלו, משל שיש עוף אחד שמטיל ביצים הרבה מאוד רבוי מופלג עד שאי אפשר לו לישב עליהם על כלם להוליד מהם עופות. ונתן לו השם יתברך בטבעו שהולך ומשליך בערמה איזה ביצים בקן עוף אחד, וכן משליך עוד איזה ביצים באיזה קן אחר וכן משליך ביצים שלו בקנים של עופות אחרים, ואלו העופות אחרים אינם יודעים שהביצים אינם שלהם והם יושבים עליהם עד שמולידים מהם עופות. וגם זה העוף לוקח לעצמו כמה ביצים שלו ויושב עליהם ומוליד לעצמו עופות ואחר כך פורח העוף הנ"ל עם הילדים שלו, ומתחיל לצפצף ואזי שומעים כל העופות שנעשו אצל אחרים מביצים שלו, והם מכירים הקול ונמשכים מיד אחר העוף הנ"ל שבאמת יצאו ממנו, וחוזרים אליו. ואמרתי לו: אם אתה רוצה לשמוע

את הסיפור שלי לא איכפת לי לספר לך, אולם תדע, כי ההתקרבות של כל אחד ואחד שהתקרב לרבינו הוא רק בכחו הגדול, שרבינו קרא לו ממקום דגירתו שיבוא אליו, רק מלובש אצל כל אחד זה בסיפור אחר.

♦♦♦

בחודש כסלו תשס"ז נסעתי לארה"ב עם עוד שניים מחסידי ברסלב עבור איזה ענין של צדקה, וכידוע שכשנמצאים בנכר יש עליות ומורדות, אולם אנו התחזקנו כל הזמן בדיבורי התחזקות מרבינו. כמו"כ שמתי לב כי אחד מהמשתתפים אינו הולך לישון בלילה - אפילו שחזרנו מאוחר - לפני שהוא התבודד שעה שלימה, וזה השפיע עלי מאוד חזק. כמו"כ זוכרני שלפעמים כשהייתי נשאר לבד ברחוב הייתי מתחיל ג"כ להתבודד ולדבר עם ה'.

כשחזרתי לארץ הגיע אלי חבר שג"כ היה שייך קצת לחסידות שלי והוא זכה להתקרב לרבינו, והוא אמר לי בתמימות ובפשיטות: "הגיע הזמן שתיסע לרבינו!" אמרתי לו שאני מפחד מאוד, כי אני אדם חברותי ביותר ולא יהיה לי פנים עם החברים שלי. אולם הלה לא הרפה וענה לי:

"אין לך מה לפחד, בשבוע הבא יהיה היארצייט של ר' נתן, ואנחנו נצא בלילה ותוך 20 שעות אתה בבית בחזרה!" וכך הוה, טסנו והגענו לציון והיינו בציון למשך שלש וחצי שעות, ב"ה ניצלנו את כל הזמן שהיינו שם בתורה ובתפילה, ובלילה אחרי הייתי כבר בחזרה בבית. ואכן בחסידות אצלי רובם לא ידעו, מה גם שהקשר שלי שם היה כבר קצת רופף כאמור.

לילה לפני הנסיעה שמעתי שיחה מאוד חריפה מר' אליעזר חשין על גדולת מוהרנ"ת, וזה עשה לי תפנית מאוד חזקה. ובעיקר קבלתי חיזוק לברוח מכל החכמות שהייתי שקוע לפני זה, ולצחוק על כל

דבר שלא מקובל אצלנו כאמור, שכידוע זוהי קליפה קשה מאוד כמו שרבינו מפרש את המשנה 'אל תהי בז לכל אדם'. והרבה חיזוק בזה קבלתי מר' אליעזר חשין שהאריך לבאר, אשר אפילו אם קשה לך לקיים דבר א' מרבינו אל תתחיל עם חכמות שרבינו לא התכוון לזה, רק צריך ללכת בתמימות ובפשיטות ולדעת שאפילו אם קשה לקיים איזה עצה יש להתפלל על זה עד שנוכח לזה.

כל זה היה רק התחלה! את האור שהרגשתי אחרי הנסיעה הזאת אני יכול כלל לתאר!!

בחודש סיון הייתי בירושלים ביחד עם החבר הזה, ואז היה מבצע טיסה לאומן על ר"ה ב-550 דולר, והוא אומר לי: "אתה חייב לקפוץ לזה להיות באומן אצל רבינו!" אמרתי לו: "תעזוב אותי, תרחם עלי, אני לא מסוגל" אולם הוא ענה לי כמקודם "אין מה לפחד!". נכנסנו וקנינו כרטיסים, וזה היה מעבר מאוד קשה בשבילי, כי פתאום אף אחד לא זורם איתך וכו'. אבל ב"ה זכיתי לקפוץ לתוך מימי הנחל נובע, טבלתי ונושעת!.

כשנסעתי לאומן בר"ה לא סיפרתי להורים שלי כי לא ידעתי מה יהיה התגובה, אח"כ כשנודע זאת לאבי אמר לי למה לא סיפרת לי וכי חשבת שאקפיד עליך?!. ויש לציין שההורים שלי אף פעם לא אמרו לי משהו נגד הצעד שלי, כמוכן שלאבא שלי היה לו קשה עצם הענין שעזבתי את החסידות שהוא נמצא שם, אבל הוא אמר לידיד שלי שהוא רואה באמת שהשתנית לטובה, רק מאוד קשה לו שעזבתי את המסגרת.

תקופה אחרי התקרבותי נכנסתי ללמוד בכולל חצות וגם פיטרו אותי אז מעבודתי, ואז התחלתי ללמוד בגירסא כל לילה חמש דף ליקוטי הלכות ובמשך שנה גמרתי את כל הליקוטי הלכות, ואז קלטתי

כי העיקר הוא רק אמונה בצדיק ובכוחו הגדול, ובלי אמונה בצדיק, א"א להבין בכלל את כל החיזוקים שרבינו ור' נתן מחזק אותנו; איך שרחמי ה' אינם כלים לעולם, ולא ידח ממנו נידח ואפילו הגרוע שבגרועים יש לו תקוה.

וב"ה ה' זיכנו אחרי זה ג"כ ללמוד את ספרי רבינו קצת יותר בעיון, וגם זכיתי להדפיס כמה ספרים חשובים על ענין הצדיק וכו' וכו', וה' יעזרנו שנוכל כל הזמן להתחיל מחדש להתקרב לרבינו, אשרינו.

"אתה חייב לקפוץ לזה להיות באומן אצל רבינו!" אמרתי לו: "תעזוב אותי, תרחם עלי, אני לא מסוגל" אולם הוא ענה לי כמקודם "אין מה לפחד!". נכנסנו וקנינו כרטיסים. זה היה מעבר מאוד קשה בשבילי, אבל ב"ה זכיתי לקפוץ לתוך מימי הנחל נובע, טבלתי

ונושעתי...))

ומקבלין דין מן דין

ערב חנוכה שנת תשס"ה לפ"ק

לכבוד הבחור הנחמד והשקדן בתורה ובתפלה,
שזוהי ממי הנחל נובע מקור חכמה ה"ה כמר... נרו
איור ויזרה, כצאת השמש ממזרח.

היות שבקשת ממני כבר זמן זמנים טובא לכתוב לך דברי חיזוק בעבודת ה' וכו' ולא עלתה ביד עד עכשיו, והיות שאנו כבר סמוכים ונראין ממש לימי החנוכה הקדושים הבעל"ט, לקחתי מעתי אתי לישב ולכתוב לך כמה דברי חיזוק, ויעזור השי"ת שנוכה באמת לעורר ולהתקרב אליו יתברך כרצון רבינו"ל זיע"א. בבחי' ומקבלין דין מן דין (ראה בליקו"מ תורה ל"ד).

הנה בתחילה כשבקשת - דברי חיזוק - חשבתי שאינך צריך לזה, מכיוון שאמרת לי בקיץ העל"ט שקבעת שיעור עם הרה"ח... שליט"א בלימוד ליקו"מ בתורה רפ"ב, והבנתי שאתה הולך עם התורה הזו, וזה ברור לכל שאם הולכים עם התורה 'אומרה' אזי האדם מקבל הרבה חיזוק להתגבר על הצר הצורך הוא השאור שבעיסה שמחמיץ ומעצב את האדם להפיל אותו ליאוש ועצבות ומרה שחורה רח"ל, והאדם צריך להשכיל מאוד על דבר זה, כי כל הנפילות שבעדעתו אע"פ שהוא מחמת מעשים רעים שעשה באמת, עכ"ז הנפילה שבעדעתו והעצבות ומרה שחורה שנופל עליו ע"י, הכל הוא רק מעשי בעל דבר, שמחליש דעתו כדי להפילו לגמרי ח"ו, על כן צריכים להתחזק מאוד לילך עם התורה הזאת לחפש ולבקש בעצמו בכל פעם איזה מעט טוב ונקודות טובות וכו' ועי"ז יהיה וישמח עצמו, ויצפה לישועה עדיין, ויוכל להתפלל וליומר ולהודות לה' בבחי' 'אומרה לאלוקי בעודי' כנ"ל, ועי"ז יזכה לשוב באמת אל ה' [ע"כ העתקתי לך לשון מוהרנ"ת זיע"א מש"כ באמצע תורה אומרה].

ודייקתי מלשון הנ"ל שבימי חנוכה יש יותר חיוב לילך עם תורה אומרה, כי רבינו"ל כותב בתורה ב' ח"ב 'מי חנוכה' המתחיל בלשון הזה: ימי חנוכה הם ימי הודאה, כמ"ש וקבעו שמונת ימי חנוכה אלו להודות ולהלל וכו' יעו"ש בארוכה, וא"כ אם נילך עם תורה אומרה אזי יש לנו הבטחה שנוכל להתפלל וליומר ולהודות לה' [וכמובא שם בהתורה הנ"ל] וא"כ מובן ממילא נחיצות הדבר לילך בימי החנוכה ביותר עם תורה הנ"ל.

עכ"פ חשבתי לפי זה שאינך צריך דברי חיזוק מכיוון שאתה מתחזק עצמך לבד עם נקודות טובות וכו' לפי תורה 'אומרה' הנ"ל, אבל אח"כ התבוננתי שהאדם אע"פ שהוא הולך עם תורה 'אומרה' מכל מקום הוא צריך גם כן חיזוק מאחרים ולא מספיק לו ממה שהוא מתחזק בעצמו, והוא לפי המבואר בתורה מ"ה תנינא [הנקרא בפי אנ"ש 'אגרת' מרבינו"ל, ראה על"ת מכתב י"ב] שכותב שם בזה"ל: ושמענו מצדיק אמיתי שאמר, שאילו היה אומר לו אחד, יהיה מי שיהיה, בעת שעסק בעבודת ה' בתחילתו, אחי! חזק ואחוז עצמך, הייתי רץ ומודרז מאוד בעבודתו יתברך, כי גם עליו עבר כל הנ"ל, ולא היה שומע שום התחזקות משום אדם ע"כ, ולבסוף התורה כותב שם "וראוי לילך עם מה שנאמר במאמר אומרה לאלוקי בעודי" (בליקוטי הראשון בסי' רפ"ב) וכו' יעו"ש. הרי אנו רואים שאע"פ שהולך עם תורה אומרה אעפ"כ צריך לשמוע התחזקות מאחרים, יהיה מי שיהיה, ואדרבה רבינו"ל הקדים העניין של שמיעת התחזקות מאחרים לפני העניין של הליכה בתורה אומרה וכו"ל, ואמרת לקשר זה לתורה ל"ד שרבינו כותב שם וז"ל: שהכל צריכין לקבל מתחילה מהצדיק ואח"כ יקבלו דין מן דין, וכל אחד יקבל מיניה וביה וכו' יעו"ש, הרי גם כאן הקדים רבינו"ל לקבל מקודם מנקודת החבר ואח"כ יקבל מעצמו ודו"ק.

ובכן אכתוב לך קצת חיזוק - הנה כפי המובא בספה"ק מגודל מעלת קימת חצות [ובפרט כשמתעורר בנקודת חצות שאז אינו טועם טעם מיתה רח"ל] וכשזוכה לנצל השתי שעות של העת רצון שגילה לנו רבינו"ל (בתורה קמ"ט), וזוכה אז להתבודדות וללמוד תורה הק' כמובא בזה"ק גודל מעלת הלימוד בשעת חצות, ובפרט

כשזוכה להיות ער כל הלילה [מנקודת חצות עד לאחר תפילת שחרית] ומובא בהארי"ל שענין זה מי שזוכה אין למעלה מזה. ובספר "ברכי יוסף" (או"ח סי' א' אות ב') מביא משם זקינו בעל "חסד לאברהם" ז"ל על מה שאחז"ל (סנהדרין ע"ב ע"א) הבא להורגך השכם להרגו, שזה קאי על מי שקם בחצות שע"ז הוא זוכה להרוג את היצה"ר.

וב"ליקוטי הלכות" (הלכות ציצית הלכה ג') מביא שע"י קימת חצות ושובר את השינה אזי הוא זוכה לשבר ולבטל ממנו הג' תאוות העיקריות [היינו: א) תאוות ממון ב) תאוות אכילה ג) תאוות הידוע, וכמובא בליקו"מ ח"ב א'] ולפי הנ"ל מובן היטב מה שאמר הארי"ל אין למעלה מזה, וא"כ היות שאתה זוכה להנהיג קדושה הנ"ל [כן יעזור השי"ת להלאה ג"כ] א"כ יש לך לקבל חיזוק ושמחה עצומה שאתה מקיים הנהיגה אשר בחורים יחידים ובודדים זוכים לקיים הנהיגה קדושה הזו, ואתה זוכה (בדרך כלל) לטעום טעם הגן עדן התחתון בכל לילה ולילה, אם כן אתה צריך לקבל שמחה עצומה וכל המעברים והשברים לב והעצבות וכו' צריך להתבטל ממך כשאתה מתבונן על הזכייה שזכית, ואם תרצה לקבל עוד חיזוק בענין הנ"ל הרי יצא לאור ספר חדש הנקרא "חצות לילה אקום" וכו' שמאריך באריכות מענין קימת חצות ולימוד בתורה בלילה, ואם תלמוד בספר הנ"ל הרי תקבל מכל מעלה ומעלה המובא שם חיזוק עצום ונפלא, ותהיה תמיד מל"א שמחה [מל"א ר"ת א"ן ל' מעלה מ'זה].

ואמרת רמז בחז"ל (חולין פ"ט ע"א) שדרשו על הפסוק האומנם אלם צדק תדברון, מישרים תשפטון בני אדם, מה אומנתו של אדם בעוה"ז? ישים עצמו כאלם וכו' יעו"ש. ובמדרש "שחר טוב" דרשו על הפסוק - מישרים תשפטו בני אדם - שכן כתיב "בצדק תשפט עמיתך". ובגמ' (שבועות ל' ע"א) למדו חז"ל מזה הפסוק - הוי דן את האדם לכף זכות - יעו"ש. הרי מרומז בזה הפסוק תורה "אומרה" הנ"ל. ומוהרנ"ת מביא בליקוטי הלכות (הל' השכמות הבוקר ה"א בסופו) שבחצות לילה מתעורר ביותר הענין של חיפוש נקודות טובות, הן בעצמו והם באחרים יעו"ש, ועיין גם בליקו"מ (ח"א תורה נ"ד בסופו), והיינו שהאדם יברר לו אומנות [והוא שיהא לו קביעות בזה כמו אומן שעושה מלאכתו בקביעות] הענין של קימת חצות ולהיות ער כל הלילה עד לאחר תפילת שחרית שע"ז אומר הארי"ל אין למעלה מזה וכו"ל. וענין - ישים עצמו כאלם - יש לקשרו לענין קימת חצות, עפ"י מש"כ המשנה ברורה (סי' א' סק"ט) שצריכים לזיזר מאד מאד משיחת חולין לאותן הקמים בחצות וניעורים בלילה יעו"ש. והר"ת של אל"ם הוא א"ן ל' מעלה מ'זה ודו"ק.

והיות שימי חנוכה ממשמשים ובאים אכתוב לך ד' הכנות לקבל הימים הקדושים האלו [וכן שייך הכנה זו בכל יום ויום מימי חנוכה על היום שלאחריו, כי כל יום ויום מימי חנוכה הוא אור מיוחד כמובא בספה"ק].

א) אמרו חז"ל (בריש מס' ביצה) "אפר כירה מוכן הוא" ואיתא בספה"ק (עי' בספר "ישמח ישראל" לשבועות אות י"ז) שעיקר ההכנה הוא ענוה ושפלות כמו אפר, ובהו שהוא יודע שאין לו שום הכנה להמצוה הק', הרי בזה הוא מכין כלים נפלאים לקבל האור של המצוה, ואמרת הסבר ע"ז עפ"י מש"כ בספר "כלי יקר" על מאחז"ל (סוף מסכת עוקצין) לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה אלא השלום, וביאר שע"י ענוה יש לו שלום ואחדות עם כל אחד וממילא הוא עושה כלי עמוק (כי ע"י השפלות הרי הכלים שלו גם נעשים עמוקים) ויכול לקבל הרבה שפע (עיי"ש בפרשת נשא עה"פ וישם לך שלום).

ב) הכנה של תפלות ובקשות לקבל את אור החנוכה וכמו שנהגו אנ"ש כבר כמה שבועות לפני חנוכה להרבות בתפלות ובקשות לקבל קדושת חנוכה כראוי. ג) ללמוד המאמרי חז"ל על חנוכה ובפרט ההלכות של חנוכה וכמובא בספה"ק שהאור של הוי"ט מונח בדברי חז"ל ובהלכות של חנוכה. ד) להלל ולהודות להשי"ת על כל פרט ופרט שה' עושה עמו שנותן לו בריאות וחיים ובפרט המצוות ומעשי"ט שזוכה לקיים וכו' וכו', וכמובא בספה"ק "קדושת לוי" על מאחז"ל (בשבת) קבעום בהלל והודאה, שע"י הלל והודאה נקבע בלב האדם קדושת ימי החנוכה הבעל"ט.

ואסיים מכתבי בכל חותמי ברכות שתזכה לכל הברכות והישועות ובפרט למצוא זיווג ההגון בעז"ה בקרוב, ואל תשכח שבזמן הדלקת הנרות הוא עת רצון גדול לבקש ולהתחנן לפני השי"ת וכמובא בספה"ק. וזוכה לביאת גואל צדק ולבנין בית המקדש במהרה בימינו אכי"ר.

כעתירת וברכת ידיך החפץ שלומך וטובתך כל ימך

אור הזמנים

עבודת ימי החנוכה

היות שימי החנוכה הקדושים ממשמשים ובאים, והזמן מסוגל אז לרכוש בהם אורות גדולים וסגולות יקרים, וכפי המובא בספרי רבינו^א ושאר ספרים הקדושים, לכן אכתוב לך קצת בענינים אלו בקוצר אמרים, אשר על קצה המזלג נוגעים, ותן לחכם ויחכם עוד להיות מוסיף והולך לעדן נפשו בטוב ובענינים, ולקבל את ימי החנוכה מתוך שמחה ושיר ורננים.

וזה החלי בעזר א-לי המאמץ כוחי וחילי:

ומקודם אעתיק בס"ד הענינים ומעלות של חנוכה מספרי רבינו^א ותלמידו מוהרנ"ת זי"ע. [ולא אציין כאן המראי מקומות של הדברים, מפאת קוצר הזמן ומפאת חוסר המקום במכתב זה ואתך הסליחה].

בספרי רבינו^א ל מבורא שעי" מצות נר חנוכה וזכין לכמה וכמה מעלות ודברים נשגבים: (א) מכיר כבוד השי"ת ונתעלה ונתגדל כבודו בעולם. (ב) מעוררין הרחוקים לשוב להשי"ת, (ג) וזכין ליראת שמים. (ד) לשלום בית. (ה) לתפילה בכוונה (ו) נתבטל המחלוקות ולשה"ה. (ז) נמשך שלום הכללי בכל העולמות. (ח) ממשיכין על עצמו הדעת הקדוש שהיא בחינת זכרון, דהיינו לזכור תמיד בעלמא דאתי בכלל ובפרט. (ט) וזכין שיאיר האמת, דהיינו להתפלל באמת, וללמוד בתורה באמת מפני רב אמיתי, ולעשות שידוכים אמיתיים, שכל זה הם ג' קוי האמת והם משלימים הדיבור. י' וזכין להמשיך הקדושה והשמחה של שבת לששת ימי החול, שעל ידי זה נתגלה אחדות הפשוט של השי"ת. (יא) וזכין לשפלות וענוה אמיתית. (יב) נתבטלן כל הכפירות וזכין לאמונה שלימה. (יג) עי"נ נמשך שפע טובה וברכה. (יד) ממשיכין על עצמינו קדושת הבית המקדש. (טו) וזכין לצאת עי"נ מעוונות (טז) וזכין להמשיך הארת הדעת הקדוש לבנים ותלמידים לדורות ולנצח. (טז) לזכות עי"נ להשגת המקיפין הקדושים שהם עיקר שעשוע עוה"ב. (יז) ולזכות עי"נ לפרנסה קדושה הנמשכת מרצון העליון. (יח) ויכולין לזכות על ידה בשעת האכילה להארת הרצון המופלג, שיכסוף וישתוקק להשי"ת ברצון מופלג בלי שיעור, ומאליו יבין האדם שחנוכה כזה אי אפשר לזכות כי אם על ידי התקרבות לרב ומנהיג שהוא רחמן אמיתי אשרי הוזהר למצוא אותו.

ועתה אעתיק מהמובא ב"ליקוטי הלכות" בעניני החנוכה.

(א) בחינת הדלקת נר חנוכה שמדליק כל אחד בביתו, שממשיך בחינת "שמן משחת קודש" בחינת הארת המוחין, מנקודה הכללית שהוא הצדיק ועי"נ מדליק אור הנקודה הקדושה המאירה בבחינת אור נור, ומבטלת כל החשכות וכל האהבות הנפולין ומקשרת הלב להשי"ת.

(ב) על ידי הדלקת נר חנוכה, נתגלה אור התפארות שהשי"ת מתפאר בישראל, ועל כן מצוה לראות ולהסתכל בנר חנוכה כמאמר רז"ל, כי עי"נ וזכין לראות ולהסתכל על אור ההתפארות ואזי וזכין להרגיש הטעם הקדוש של קדושת ארץ ישראל, וזכין להשתוקק באמת לאר"י.

(ג) עי"נ הדלקת נר חנוכה, ממשיכין קדושת שבת לששת ימי החול, ועי"נ נמשך תיקון העצות בשלימות, כי בשבת עיקר שלימות תיקון העצה.

(ד) בחינת הדלקת נר חנוכה, שכל אחד יכול להאיר בביתו הארת הצדיקי אמת שזכו להשיג שלימות אור התורה וזכו לרוח נבואה, שעי"נ נתברר המדמה.

(ה) נר חנוכה הוא בחינת אור השכל, וזה בחינת נר חנוכה מוסיף והולך כי גם כשזוכה לעלות אל השכל, צריך עוד לעלות בכל פעם מדרגא לדרגא במעלות השכל הקדוש.

(ו) בחינת אור הנר של חנוכה הוא בחינה שממשיכין על עצמינו אור הצדיק האמת שיכול לירד למקום הסט"א ולהכניעה שם במקומה.

(ז) בחינת נר חנוכה, בחינת אור האמת, בחינת "שלח אורך ואמתך": שעי"נ יוצאין מכל מיני חושך ויכולין להתפלל באמת שזה בחינת חנוכה שקבעו להודות ולהלל, בחינת תיקון התפילה.

(ח) עיקר בחינת הדלקת נר חנוכה הוא להמשיך אור הדעת הקדוש של הצדיק

האמת גם למטה, לכל המדרגות התחתונות לגלות להם כי מלא כל הארץ כבודו, ולעורר ולהקיץ כולם להשי"ת, [וזה אנו צריכין לכון בהדלקת נר חנוכה, שזוכה עי"נ קדושת מצוה זאת להמשיך עלינו אור הצדיק, ועי"נ נזכה להתעורר לזה בעצמנו לחפשו ולבקשו עד שנמצא אותו, כי חיפוש הוא בנר כמו שאמרו רז"ל].

(ט) בחינת מצות הדלקת נר חנוכה, שהנר דולק ובוהר באש ומאיר באור גדול בכל העולמות עי"נ השמן, משם זכין לקבל עזות גדול דקדושה, שעי"נ בוהר הלב להשי"ת כרשפי אש ומאיר באור גדול.

(י) עי"נ מצות הדלקת נר חנוכה, אנו ממשיכין עלינו אור קדושת הדלקת נרות המנורה שהיו מדליקין בביהמ"ק, ועי"נ נתברר המדמה שהוא בחינת לילה, ועי"נ הוא תיקון האמונה.

(יא) חנוכה הוא לשון חינוך והתחלה והתחדשות, היינו שע"נ מצות נר חנוכה וזכין להאמין בהתחלה והתחדשות הראשון, דהיינו בחידוש העולם, שהשי"ת ברא עולמו יש מאין המוחלט.

(יב) עיקר נר חנוכה הוא לחזור ולהמשיך אור התורה, בחינת דיבור המאיר בתורה, שזהו עיקר אור הנר של חנוכה, בחינת "כי נר מצוה ותורה אור".

(יג) נקבע לדורות שיהיה כח בכל שנה ושנה לכל אחד מישראל להדליק ולהאיר בביתו בחינת נרות המנורה הקדושה, שהוא נר חנוכה, שהוא בחינת המשכת האור אין סוף, שידעו הכל כי ה' הוא האלקים, בחינת כולו טוב, כולו אחד, שזה בחינת עוה"ב.

(יד) הדלקת נר חנוכה, הוא בחינת אור השגתו יתברך, שאנו ממשיכין עכשיו, שעי"נ נכלל אחר הבריאה בבחינת קודם הבריאה, שהוא בחינת כולו אחד.

(טו) עי"נ הדלקת נר חנוכה, שנמשך מאורו של משיח, שהוא בחינת תפילת ה' ממש, עי"נ נתתקן ונודרך בחינת דם האדם, ועי"נ עזות שלו הוא עזות דקדושה.

(טז) הצדיק אמת משיכין תורתם בקדושה כזאת, עד שכל אדם בביתו יש לו כח להדליק נר חנוכה, שהוא בחינת אור התורה, שכל אחד יכול להאיר על עצמו אור תורתם לצאת מחשכת אפילתו.

(יז) הארת נר חנוכה, שהוא בחינת הארת הצדיק והארת התורה הקדושה, שהם בחינת אור הנקודה הקדושה, שעל ידם נתתקן בחי' שבירת כלים, ונכניעין הסט"א.

(א) כ"ד כסלו - ערב חנוכה

מובא מצדיקים זי"ע שיש כמה זמני הכנה להיו"ט של חנוכה, יש כאלו שמכינים עצמם מתחילת השנה, ולכל הפחות מחג הסוכות [ובספר "שמואל בקוראי שמו" מובא על הרה"ח ר' שמואל שפירא זצ"ל שמסוכות היה כבר מתפלל כל יום את התפילות של חנוכה]. ויש כאלו שמכינים עצמם מתחילת חודש כסליו או שתי שבתות לפני היו"ט, וביותר ביום השב"ק לפני היו"ט. ובערב חנוכה נשפע שפע נשגב לכל יחיד ויחיד, בבחינת יום אחד בשנה חשוב שנה, שיוכל להכין עצמו כראוי באלו השעות שעדיין נשארו, והוא נחשב עליו כאילו הכין עצמו במשך כל השנה כולה, ולפי זה צריכים ממש לחטוף ביום זה של ערב חנוכה כל מה שאפשר, מאחר שביום זה נשפע השפעה גדולה של הכנה וכדאיתא מהבעש"ט הק' זי"ע הבחינה של כל הנותן בעין יפה הוא נותן.

ויום זה הוא יום גדול מאוד, ויש דעה בראשונים שנצחון המלחמה, גבורים ביד חלשים, ורבים ביד מעטים, היה ביום זה של כ"ד כסלו, ובאותו היום מצאו הפך שמן בחותמו של הכהן גדול, ובערב בליל כ"ה כסלו, הדליקו המנורה ואז נעשה הנס שדלקו שמונה לילות. ואיתא מהבן איש חי ועוד צדיקים זי"ע, שהנבואה האחרונה של חגי הנביא היה ביום כ"ד כסלו, ונבואה זו היא נבואה נשגבה שיש לה שייכות עם שכחת התורה, וכמו שהיונים רצו להשכיחם תורתך, ובחנוכה מסוגל עבור כן לזכרון, ואיתא מהפוסקים (עי' כף החיים ריש הלכות חנוכה) שיש ענין גדול לומר נבואה זו ביום זה, ואיתא בספר תולדות אהרן (תלמידו של הקדושת לוי זי"ע) שקדושת הושענא רבה נמשכת בבחינה מסויימת עד ערב חנוכה, עכ"פ ביום זה מסוגל שיוכל כל אחד למצוא לעצמו הבחי' של הפך שמן בחינת מוחין, בחינת דעת של התורה הק' (עי' ליקוה"ל בציעת הפת ה"ה) כדי שיוכל להשיג קדושת החג.

יעקב אבינו, והוא מקדש בזה כל הלילה, ומעורר בזה הקדושה של יעקב אבינו, ואיתא בקדושת לוי ועוד ספח"ק על לשון חז"ל "קבעום בהלל והודאה", שכל מה שמרבים להלל ולהודות - כן זוכים לקבל קדושת הוי"ט של חנוכה.

ויש הרבה אופנים היאך להלל ולהודות, הן השירות ותשבחות שמזמרים אחרי הדלקת הנרות, מעוז צור וכו', אבל צריך להתבונן איזה פנים יש אם מזמרים מעוז צור, ויונים נקבצו עלי וכו' או כשאומרים בהתלהבות ויהי נועם, מזמור שיר חנוכה, אנא בכח ושאר המזמורים, אחרי שחטפו במהירות את הקריאת שמע של ערבית, והרי ברכות ק"ש הם עיקר ההלל וההודאה [עי' בספר יסוד ושורש העבודה לחנוכה שמאריך בזה] ובהם צריך להוסיף התחזקות גדולה. ואמרו חז"ל כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו, ואם בכל השנה כולה תפילת מעריב צריכה התחזקות מיוחדת [כי תפילה זו היא כבר בסוף היום והאדם כבר עיף ויגע מעבודת ה' שלו במשך היום], מכל שכן וק"ו בימים הגדולים האלו.

הנקודה השלישית הוא שאחרי ההדלקה ואחרי השירות ותשבחות, להזהר מה דאיתא מהאר"י הק' ומהרמב"ן זי"ע הענין של אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ, לעשות כלי וחפץ לקבל האור הגדול שזכה לקבל, והחפץ היותר גדול הוא לעשות סדר של לימוד התורה, ואיתא בפוסקים שהמברך ברכה על קיום המצוה כגון בדיקת חמץ, אם מתחיל תיכף בקיום המצוה, ובאמצע מפסיק, אין צריך לברך שנית, אבל בהתחלת המצוה תיכף אחרי הברכה, אסור להפסיק כלל, וכמו כן לענינו צריך לעשות תיכף - אחר ההדלקה והשירות ותשבחות - סדר חזק מאוד של לימוד התורה ברציפות, וידוע המשל מהחפץ חיים זי"ע לעני שמצא גביר ברחוב, ובקש ממנו נדבה, ורחמי הגביר נתעורר עליו, ואמר לו שעתה אין לך כלום, ועל כן יגש לביתו בשעה זו וזו, ושם יתן לך ביד רחבה, אמנם כאשר הגיע אותה השעה לא הגיע העני, וחשב הגביר אולי היו לו עניינים נחוצים לסדר בשעה זו, וביום שאחרי זה שוב מצא העני את הגביר והתחיל שוב לבקשו שמצבו דחוק, והוא נצרך לנדבה הגונה, ורחמי הגביר שוב נתעוררו עליו מאוד, ואמר לו עוד הפעם שבשעה זו וזו בדיוק יסור לביתו, אמנם גם עתה לא הגיע העני, וכן היה בפעם השלישית ובפעם הרביעית, וכמוכן שאפילו אם העני יגיע לאחר זמן לביתו של הגביר בוודאי יצא משם בידים ריקניות. והנמשל הוא שכאשר יהודי עומד ומבקש מאת ה' השפעה בתורה ועבודת ה' וכו', אומר לו השי"ת אני מוכן לתת לך כל מבוקשך רק תבוא לקבלו, ובשעת הדלקת הנרות ואחרי ההדלקה מסוגל לקבל האור הגנוז כידוע מהבש"ט ומהגר"א זי"ע שהאור הגנוז נגזר בהתורה, והשי"ת אומר ליהודי אני מכין בשבילך אור הגנוז בלי שיעור ובלי גבול שיאיר לך למטה מעשרה, אפילו במקומות הנמוכים ביותר, ואם כן תיכף אחרי זה צריכים ללמוד סדר חזק של תורה, כדי לזכות אכן לאור הזה.

לבקש תפלות ובקשות אחרי הדלקת הנרות

איתא בספח"ק שימים אלו מסוגלים מאוד לתפילה, והוי"ט הזה מאיר למטה מעשרה, משמאל, בחשיכה, והוי"ט מאיר לכל אחד שיוכל להפטר מכל החולשות, מדות רעות, תאוות ורצונות לא טובים, וכידוע ומפורסם מה שכתבו הצדיקים זי"ע על מאמר חז"ל פתילות ושמנים, נר ה', וכל פתילה, כל נשמה, יש לה עלי' בימי חנוכה הק' אפילו כשהוא למטה מעשרה, והעיקר לזכור ולידע שהכוונה בכל זה היא עלינו לעובדא ולמעשה, שאפשר לבער ולגרש את כל הרע שבקרבו, אפילו מי שיש לו כוחות חלושות אפשר לו לנצל בימים אלו, גבורים ביד חלשים, וביותר מסוגל בימים אלו לעשות חשבון הנפש, ולקבל על עצמו קבלות טובות על כל השנה, כל אחד יודע כמה הוא מתייגע במשך כל השנה עם הקשיים והחולשות שלו, כל אחד לפי בחינתו, עצלות, קפדנות, מדות ורצונות וכדומה הרבה ענינים, לב יודע מרת נפשו, וכל אחד מכיר הבחינות של למטה מעשרה שלו, ועתה הוא הזמן שאפשר להנצל ולהפטר מהכל, ובפרט הזמן המסוגל לבקש אחרי ההדלקה, שאז הנשמה של האדם נכנסת למקום גבוה מאוד, "נר ה' נשמות אדם" ובשעת אמירת המזמורים, אפשר לבקש ולהתחנן לדוגמא בשעת אמירת מזמור שיר חנוכה הבית - אליך ה' אקרא ואל ה' אתחנן - מה בצע בדמי ברדתי אל שחת - אפשר אז להלהיב הלב ולבעור כלבת אש ולבקש מה' - אבא, מה הריחו יצא בזה שארד חז"ו אל בור שחת - היודך עפר? האם אוכל להודות לך במצב שהעפריות והחומריות והחולשות והעצבות (עי' תורה קפ"ט) מתגברות עלי חז"ו [כי כאשר האדם נמצא במצב שפל חז"ו אזי יש לו מלחמה נוראה וקשה כל כך כידוע] - שמע ה' וחנני ה' היה עוזר לי - ואז הזמן להפציר ולהתחנן ולבקש בכל לב ונפש וכן הלאה.

על מה לבקש ולהתפלל

אין שיעור כמה ועל מה לבקש ולהתחנן, אבל מ"מ באופן כללי יש לבקש על ה' בדברים:

"מימי הנחל"

חז"ל הקדושים וצדיקים זי"ע גילו לנו שכאשר בא זמן קדוש, רצון השי"ת הוא שנחזור ונשגב לעצמינו, שכל מה שממלאים הימים הקדושים, כל אחד לפי גילו ולפי מצבו, עד כמה שאפשר למלא הזמן בכל הפרטים, כן מקבלים כל ההשפעות של הוי"ט, ההשפעות של המצוות, וכדאיתא בכמה מקומות בזהר ובאר החיים הק' ועוד ספרי הצדיקים זי"ע שע"י שמרגישים את האחריות ויודעים שכל עבודת ה' של כל השנה כולה תלויה בחג הקדוש, עי"ז משתדלים למלא הימים ככל האפשר, וכדאיתא ב"נועם אלימלך" הפירוש בפסוק (קהלת) "ביום טוב היה בטוב וביום רעה ראה", שכאשר מגיע יו"ט צריך לזכור, וביום רעה ראה, היינו שהיום טוב נותן כח על כל הימים הרעים רח"ל במשך כל השנה. ואלו השמונה ימי חנוכה משפיעים השפעות נשגבות על כל השנה כולה, וצריך לזכור כסדר שעיקר פיתוי היצר - בפרט בדורות החלושות - שהוא מפתה ואומר: מה משנה לך כלל אם תהיה חנוכה קצת יותר טובה או יותר חלושה, היאך שיהיה יהיה טוב, אבל ידוע מהרה"ק ר' מענדל מרימנוב זי"ע שקליפת ליצנות היא הקליפה הכי קשה, וכמו שכתוב בתהלים (ק"ט) זדים הליצוני עד מאוד, והרמ"א מתחיל את השו"ע ואל יבוש מהמלעיגים עליו בעבודת הבורא, והכוונה על המלעיגים שבתוך הגוף של האדם, כי כל אחד (רובו ככולו) יש לו הלצים הפנימיים שלו, המלעיגים הפנימיים שלו, אחד יותר ואחד פחות, והם מלעיגים ואומרים, הרי כבר היה הרבה פעמים חנוכה, וכבר הדלקנו הרבה פעמים ל"ו הנרות, וא"כ מה הרעש הגדול הזה?

אבל איתא מהצדיקים זי"ע שדבר זה ורעיון הנ"ל הוא ממש שקר וכזב ואינו אמת כלל, כי כל משהו שמשקיעים בהיו"ט ובהמצוות הק', אזי כל השנה הוא יותר טובה, כל אחד הרי יודע כמה מלחמות יש לו במשך השנה עליות וירידות וכו', וכל כמה שהוא משקיע בהיו"ט למלאותו בעבודת ה' ולהכין עצמו לקיום המצוות, ועושה כלים לקבל ההשפעות, וממלא הימים והלילות עם סדר חזק ולמשך כל השמונה מעת לעת של חנוכה [שהם משך של קצ"ב שעות] שיהיה מלאים בתורה ותפילה ועבודת ה' כדבעי, אזי זוכה שיהיה לשנה אחרת קבעום ועשאוים ימים טובים, ובמשך השנה יראה אחרת לגמרי, באופן יותר גדול ונעלה, ולשון חז"ל (בשבט) הוא לשנה אחרת, ולא אמרו לשנה הבאה? אלא שבאו כולם שכל השנה היתה שנה אחרת לגמרי, ואז ממילא קבעום ועשאוים ימים טובים, מאחר שראו גודל ההשפעה של ימים אלו.

ואכתוב לך כמה נקודות פרטיות בענין מילוי הזמן של חנוכה:

הענין הראשון הוא למלא חלק היום משעת שקיעת החמה ועד זמן השינה, דאיתא מצדיקים זי"ע היום הראשון של חנוכה (והיום האחרון של זאת חנוכה) הם עיקר ימי החנוכה, בבחינת אין חסידות כחסידות בתחילתו, ולכן כאשר מתחילים את חג החנוכה בשעת שקיעת החמה של היום הראשון, וכן בשאר הימים טוב מאוד שכל אחד יעשה לעצמו סדר חזק של לימוד התורה או בתפילות ובקשות, מהשקיעה ועד מעריב, כידוע מהפוסקים זי"ע הענין הגדול של חיבור יום ללילה שהוא דבר נשגב מאוד, הן לחבר יום לילה משעת השקיעה ועד צאת הכוכבים, והן בעלות השחר (ע' מג"א ריש סי' א' בשם השל"ה), ולכן יש חשיבות מיוחדת לקשר יום של כ"ד כסלו (שהוא יום גדול וכו"ל) עם ההתחלה של יום ראשון של חנוכה, כי הכל הולך אחר החיתום, וכן כמה שמתחזקין בשעת התחלת היום הן של יום הראשון של חנוכה, וכן בשאר הימים שהם בבחינת מוסיף והולך, ומתחילים את היום בתורה או בתפילה, כן זוכים שתהיה התפילה מעריב ומצות הדלקת הנרות כראוי, כי ידוע בהספח"ק שאין לגשת בשום אופן אל קיום המצוה בפתע פתאום, וממילא ההכנה ע"י שיעור של תורה (או תפילה) כל אחד לפי מצבו, לפני מעריב היא דבר גדול מאוד, והיא מסייעת שיוכל להיות בבחינה של מוסיף והולך.

הנקודה השניה היא תפילת מעריב עצמה, הן אלו שמתפללים לפני ההדלקה, והן אלו שמתפללים אחרי ההדלקה, ואיתא מהאר"י הק' שאם יהודי משקיע כוחות בקריאת שמע, ובברכות ק"ש, אזי יש לו לילה אחרת לגמרי, ובפרט דאיתא מהראשונים ומהרבה צדיקים זי"ע [הבית אהרן וההידושי הרי"ם ועוד] שכוחות ימי החנוכה נמשכים מכוחות ימי הסוכות שמונה ימי חנוכה נגד שמונה ימי סוכות, ואיתא במדרש (הובא בטור הלכות תפילה) שחג הסוכות נגד יעקב אבינו, ומחג הסוכות עד חנוכה נמשך הכח של יעקב אבינו, בחינת יעקב נסע סכותה, וקדושה זו נמשך בימי חנוכה וידוע כי יעקב אע"ה תיקן תפילת ערבית, ויעקב הכניס כל הכח שלו בתפילת מעריב, וכל אחד עם החשכות שלו, כן זוכה לקבל הכח של

חידושים וביאורים בתורה הזמנית

תורה כ"ג "צוית צדק"

תמצית שיעורו של הרב ר' אברהם יצחק כרמל שליט"א
שנמסר בכולל חצות "אורות הנחל"

נערך ע"י אחד האברכים

תאות ממון זה אחרת מכל תאוות אחרות, מחד גיסא זה מאוד גרוע כמו שרואים בתורה שלנו, ובסופו"מ במעשה של ה' בעל תפלה' שמזאת התאוה אי אפשר לצאת, ומאידך, האדם חושב שזה לא נוגע אליו בפרט אברכים שבקושי גומרים את החודש וכדו' וחושבים שזה נוגע רק לעשירים וכו' ולכן לא יודעים על מה לצעוק ולהתפלל.

ידוע השיחה של ר' נתן שראה את אחד מתלמידיו לומד גמרא אחר התפלה ומתאפק מללכת לאכול וכל ראשו היה באוכל אמר לו ר' נתן "הער שוין אויף צו האבן תאוות אכילה"... ולך לאכול קודם. ומצד שני יש אנשים שאוכלים בלי תאוה כלל, רואים מזה שזה נוגע לכל אחד ואחד בין אם יש לו מה לאכול ובין אם לאו. כן הוא גם תאות ממון לא משנה אם יש לאדם כסף או לא, זה נוגע לכל אחד ואחד. ובכדי לחזק את הענין לדעת את חומרת תאוה זו נבאר כמה נקודות היוצאים מהתורה ומליקו"ה, בהם רואים כמה גרוע התאוה הזאת ושזה נוגע לכל אחד ואחד.

א. הדאגה והעצבות באדם כשאין לו כסף, והשמחה כשמוגיע לו כסף, וזה הקובע הרבה פעמים על כל המצב רוח של האדם.

ב. החמדה והחשק לכסף.

ג. יגיעות וטרחות גדולות שאנשים עושים בשביל כסף הרבה יותר מהנצרך ונוסעים למרחקים וחושבים שזה יביא להם את הכסף (ולא ההשתדלות המוכרח) אבל כשהאדם מסתכל בעיני האמת רואה שזה כלום, זה עפרות זהב וכו'. למעשה אומר ר' נתן שצריך בטחון, והבטחון עושה כלי. (כמו שמסופר על ר' אהרן קיבליטשער שבבקשו ממנו פרנסה אמר שילך לפריץ והלך לשדה ועי"ז הביא פרנסה) אבל מי שלא בדרגה זאת צריך לעשות איזה השתדלות לפרנס את ביתו וכמה? בכדי שיוכל לומר שעושה משהו בשביל פרנסה, ועל ההשתדלות שהאדם עושה אומר ר' אברהם בר"ן בתורה ס"ב שצריך להאמין ולדעת שזה רצון השי"ת שיעשה זאת.

<<< המושג

א. על תורה הק', התמדת התורה, להרגיש קדושת התורה, עריבות ומתיקות התורה, שנוכה ללמוד בציפות, ביגיעה, הן על עצמו הן על בניו ותלמידיו וידידיו וכו', ומבקשים מהשי"ת כשאומרים ז' פעמים ויהי נועם ה' אלקינו, שנוכה לנועם ה', לבחינת ברכו בתורה תחילה (עי' ליקו"מ ח"א סי' י"ד).

ב. לבקש על תפילה, שנוכה להתפלל כראוי, שנוכל לפתוח הפה, הן ג' תפילות הקבועות (דהיינו שחרית מנחה מעריב) והן התפילות שמושיח בינו לבין קונו

ג. לבקש על קדושה וטהרת הפה ושמירת העינים ועל כל עניני טהרה.

ד. לבקש על בין אדם לחבירו, מדת אהרן הכהן.

ה. לבקש להתקרבות והתקשרות אמיתי לרבינו הקדוש.

וגם צריך לבקש על כלל ישראל, יהודים צריכים כל כך הרבה ישועות, כ"כ הרבה רפואות, ועתה הוא הזמן לפעול עבורם ישועה גדולה, וכמו שכתוב בספ"ק שעתה הוא עת רצון גדול מאוד, והזמן מסוגל לקבלת התפילות, וידוע מהאר"י הק' ומהפוסקים (עי' מג"א ריש הל' חנוכה) שסוגלה גדולה ליתן צדקה בימי החנוכה, והכוונה הן כפשוטו, לתן צדקה לעניים, כל אחד לפי מצבו, והן לבקש ולהתחנן על אחרים, שגם זה נכלל בנתינת צדקה, כל אחד יודע כמה אלמנות יש, כמה יתומים, כמה חולים שוכבים בבית החולים ביסורים גדולים ה' ישמרנו, ומבקשים מאתנו להתפלל עליהם, ועתה הזמן שאפשר לקרוע כל הגזירות שאינם טובות ח"ו.

גם צריך לבקש על משיח צדקינו, כמו שכתוב בספ"ק שעתה בחנוכה הזמן מסוגל לבקש על הגאולה, בבחינת ערכתי נר למשיח, אנו עומדים כבר כל כך קרובים לביאת המשיח, והבני יששכר כתב שהחנוכה הוא מלשון חינוך, שאנו מתחנכים לקראת ביאת המשיח, כתיב כי ביתי בית תפלה, ושמחתים בבית תפילתי, ובחנוכה כל בית של יהודי נעשה בבחינת בית המקדש, ועומדים אצלו מלאכים ושרפים, שרפים עומדים ממעל ל"ו (עי' ספר קב הישר), והזמן מסוגל מאוד להתחנן ולבקש על הגאולה השלימה במהרה.

ואקוה שתבין מעצמך איך לסדר לך סדר בלימוד התורה בהלילות והימים של ימי החנוכה הבעל"ט, והעיקר כמובן שצריכים הרבה תפלות ובקשות לה' שתזכה לסייעתא דשמיא בכל צעד ושעל, ואסיים מכתבי שתזכה לעלות מעלות רמות בתורה ויראת שמים, בניצול הזמן היקר הלילות והימים, וזוכה לעלות לציון מושיעים, בקרוב הימים, אכ"ר.

פלפולא דאורייתא

שיעורו של הר"ר נתן פישר הי"ו - "שבת תולדות" שי"ז

בעזה"ת במאמר הבא יתבארו כמה וכמה חידושי דינים בעניני חושן משפט מסירה, מזיק וכו', גם נראה כמה סבל ר' נתן וכמה התחזק לחטוף היגון והאנחה לתוך השמחה.

עלים לתרופה מכתב קסו

בְּעֶזְרַת ה' יִתְבַּרַךְ אֱלֹהֵינוּ ג' תְּשׁוּאָה תִּקְצֹה לִפְנֵי אֲדֹנָינוּ.

רַב שְׁלֹמֹה לְבָבָד אֲהֻבִי כְּנַפְשִׁי הָלֹא הוּא הַרְבֵּי וְכו' מוֹרְנוּ הַרְבֵּי שְׁמוֹנָאֵל וְיִינַגְעֶרָךְ גִּירוֹ יֵאִיר. מִקְתָּבְךָ קָבְלָנוּ בְּיוֹם א', אַחֲרֵי קְרִיאַת הַמִּגְלָה, וְהָיָה לָנוּ לְנֶחֱת גָּדוֹל וְלִשְׁמֹחַת נֶפֶשׁ, וְעַל יְדֵי זֶה הוֹסִיף לָנוּ הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ כַּח לְהִתְחַזֵּק לְשִׁמְחָה בְּפוּרִים. בְּתוֹךְ צְרוּת פְּאֻלָּה רַחֲמֵינָא לְעָלֵינוּ, בְּפֶרֶט מִה שֶׁעָבַר עָלֵינוּ בְּאוֹתָהּ הַלֵּילָה שְׁהוּא מוֹצָאֵי שַׁבַּת קֹדֶשׁ הַעֲבַר הַשָּׁנָה לְיוֹם א' דְּפוּרִים, שְׁנֵתִיקָנוּ אֲנָשִׁי בְּלִיעַל וְנִסְכְּנוּ עַל הַבֵּית הַמְדֻרָּשׁ שְׁלָנוּ, וְהָרְסוּ הַדָּלֶת וְעָקְרוּ אֶת־בְּעֵצָה חֲלוּנוֹת וְשִׁבְרוּ וְהִשְׁלִיכוּ הַלְּאֲדִין לַחוּץ, וְקָצַת נִמְצָאוּ... וְגַם הוֹצִיאוּ הַהֵיכָל לְאַכְטִיר, וְשָׁאֵר הַלְּאֲכָטִיר וְהַהֶעֱסִים שֶׁהָיוּ סְגוּרִים שָׁם בְּתוֹךְ הָעֵמּוּד וְהָרְסוּ הָעֵמּוּד וְהוֹצִיאוּ כָּל הַנִּלְבָּל בְּלִיעַל הַנִּלְבָּל וְתִקֵּף הוֹדְעָנוּ כָּל זֶה לְהַנְגִידִים דְּפָה וְכָלֵם חָרוּ אֶפְסָם עָלֵיהֶם מֵאֵד, וְכָלֵם אוֹמְרִים שֶׁהַהֶכְרֵחַ לָתֵן פְּרָאשְׁעֻנָּה לְהַגְאָרְנִשְׁטִיק, אֲבָל אֶתְמֹל לֹא הָיָה בְּאַפְשָׁר, וְגַם הַיּוֹם שֶׁלֹּא אָבִיו גִּירוֹ יֵאִיר אַחֲרֵי סוֹפְרִים וּפְנֵי הַיּוֹם וְלֹא בָּאוּ, בְּדוּעַ לָנוּ שֶׁכָּל מִה שֶׁאֲנִי צָרִיכִין יֵשׁ עַל זֶה מְנִיעוֹת גְּדוּלוֹת, וְאַף עַל פִּי כֹן נִשְׁתַּדֵּל לְמַחֵר בְּעֶזְרַת ה' יִתְבַּרַךְ לְקַתֵּב הַפְּרָאשְׁעֻנָּה, וְקוֹנֵנוּ לֵה' שִׁיִּתְּהַפֵּךְ לְטוֹבָה, שֶׁדִּיקָא עַל יְדֵי זֶה יִהְיֶה לָהֶם מִפְּלָה גְּדוּלָּה וְלֹא יוֹכְלוּ לְהַפְחִידֵנוּ עוֹד, אֲבָל לָעֵת שֶׁתֵּה אֲנִי צָרִיכִין יִשְׁוּעָה וְרַחֲמִים רַבִּים, פִּי צְרוּת רַבּוֹת סְבִיבוֹנוּ מִכָּל צֶדֶד וּבְכָלֵם וּבְפֶרֶט, וּמֵאֲלֵיכֶם תִּבְּנוּ גָדֹל הַנֶּחֱת שֶׁהָיָה לָנוּ בְּיוֹם פּוּרִים בְּפֶרֶט עַד שֶׁבִּקְרִיתִי בְּדָמָה מְגֻדֵּל הַצֶּעַר שֶׁנֶּגַע עַד הַנֶּפֶשׁ, אֵךְ חֲסִדִּי ה' לֹא תִמְנֹעַ שְׁנֵתִי לִי כַּח לְהִתְחַזֵּק עַל פִּי דְרָכֵי צִדִּיקוֹתֵי הַקְּדוּשׁוֹת, עַד שֶׁהַפְּתִי קָצַת הֵיגוֹן וְאַנְחָה לִשְׁשׁוֹן וְלִשְׁמֹחַה, וְהַלְבִּיתִי בְּתַמִּי וְאַמְרָתִי בְּרוּךְ הַשֵּׁם שֶׁאֲנִי לֹא שֶׁבִּקְרִיתִי חֲלוּנוֹת בְּבֵית הַמְדֻרָּשׁ קֹדֶשׁ כִּזְהָ הַנִּקְרָא עַל שֵׁם אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ וְזָכְרֵנוּ לְבָרְכָהּ.

בְּמוֹצָשׁ לֵיל פּוּרִים אֲנִי הֵלְכוּ לִישׁוֹן מוֹקֵדִים כְּדִי לְקוֹם בַּחצוֹת, וְהַמְתַּנְגִּידִים בָּאוּ לְבֵית הַמְדֻרָּשׁ שֶׁלָּנוּ וְאָז: 1. הָרְסוּ הַדָּלֶת. 2. עָקְרוּ אַרְבַּע חֲלוּנוֹת. 3. שִׁבְרוּ וְהִשְׁלִיכוּ הַלְּאֲדִין (תְּרִיסִים) לַחוּץ. 4. הוֹצִיאוּ הַהֵיכָל לְאַכְטִיר. 5. הָרְסוּ הָעֵמּוּד וְהוֹצִיאוּ כָּל הַנִּלְבָּל, וְתִקֵּף הוֹדְעָתִי לְהַנְגִידִים דְּפָה וְכֹלֵם אוֹמְרִים שֶׁהַהֶכְרֵחַ לִיתֵּן פְּרָאשְׁנִיא לְהַגְאָרְנִשְׁטִיק.

וְצָרִיךְ לְהַבִּין אֵיךְ הוֹתֵר לִיתֵּן פְּרָאשְׁנִיא, וְזֶה פְּשׁוּט מִתּוֹךְ הַמִּכְתָּבִים הַקּוֹדֵמִים שֶׁהָיוּ מִמֶּשׁ רוֹדְפִים וְכִנְרָא מִהַמִּכְתָּבִים הַקּוֹדֵמִים בְּמִכְתָּב קס"א שֶׁהָרְגוּ אֶת ר' נתן אֶפְטִיקֶר וּמִשְׁפָּה בִּשְׁבִי"ק וְיִשְׁלַח, וּבְמִכְתָּב קע"א שֶׁזָּרְקוּ אֶבֶן גְּדוּלָּה לְתוֹךְ בֵּית ר' נתן וְכַפֵּסֶה הָיָה בֵּינָה לְבֵין הַמּוֹת שֶׁל נִכְדָּתוֹ בֵּת חֲנָה צִירֵל וְכו' וְכו'. וְהָיוּ מִמֶּשׁ רוֹדְפִים, מוֹסְרִים, וְהוֹרְגִים עַד שֶׁהוֹתֵר דְּמִי אֲנִי עַד מִיתָה מִמֶּשׁ, אֲבָל אַעפ"כ מוֹבָא בַּחוּ"מ ס' שפ"ח שֶׁמִּמּוֹנוֹ אֶסּוֹר לֵאבֹד, וְכִשְׁר' נָתַן רָצָה לִיתֵּן הַפְּרָאשְׁנִיא בּוֹדָא הָיָה שֵׁם ג"כ תְּבִיעָה מִמּוֹנִית.

וְיֵשׁ כֵּן שֶׁשֶׁה דְּבָרִים הַטְעוּנִים בִּיאור:

א. בסי"ז ס"א "אסור לדון בפני דיני עכו"ם ובערכאות שלהם אפילו בדין שדנים בדיני ישראל וכל הבא לדון בפניהם כאילו חירף וגידף והרים יד בתורת משה רבינו ע"ה" ובס"ב שם מבואר "שרק אחר שתבעו בדיני ישראל ולא רצה לבוא מותר לדון בדיני עכו"ם" וא"כ היאך תבע מהורנ"ת

מיד בדיני עכו"ם וכמובא במכתב שמקוה שדייקא עי"ז יהיה להם מפלה גדולה שע"י התביעה הממונית בדיני עכו"ם יפסיקו לרודפם, והרי היה צריך קודם לתבוע בדיני ישראל?

ב. מסעיף י"ד יוצא משם שהנתבע יכול לומר לבי"ד פלוני אני רוצה לדון וכן יכול לומר לבי"ד הגדול אני רוצה לילך וכל דור ודור בי"ד החשוב הוא כבי"ד הגדול שבירושלם וא"כ היו המתנגדים יכולים לטעון שרוצים לדון בבי"ד של החולק, וכידוע שממנו יצא מכתב שאסור לעמוד לימין הברסלב"ע ערס ואסור לעוזרם בשום צד, וכאן מכש"כ שהיה פוסק לטובתם וא"כ אין כאן תביעה ממונית?

ג. בסי"ז כ"ח בקצות החושן מביא גמ' בסנהדרין ע"ד רבא איגניבו ליה דיכרי במחתרתא ולא רצה לקבלם בחזרה מאחר דנפקו מפומיה דרב בדמים קניניהו דכתוב בתורה "אם במחתרת ימצא הגנב והוכה ומת אין לו דמים" ולפי"ז כשהגנב נכנס הותר דמו כי חזקה שבא להרוג אם הגנול יעמיד עצמו על ממונו וא"כ קם ליה בדרכה מיניה ופטור מתשלומין ולפי רב אפי' כשהחפץ בעין אין צריך להחזיר וא"כ המתנגדים היו פטורים מתשלומין משום קם ליה בדרכה מיניה שהיה מותר אז להורגם שנתחייבו מיתה בשעת ההיזק?

ד. יש דין שכל היזק שמין אותו אגב כל החפץ לטובת המזיק ונלמד מהפסוק וביער בשדה אחר אגב שדה האחרת וא"כ כשאחד שובר חלון וישומו החלון אגב כל הבית כמעט שאינו שוה ואיה"נ שכתוב בחזו"א שכל דבר העומד לתקן צריך לשלם תשלומי התיקון ולא מדן רפיון אלא מדן נזק ומביא ראיה על זה מרמב"ם וראב"ד בסי"ז צ"ה בתבועו למלאות החפירות אם זה נקרא תביעת קרקע או תביעת ממון אעפ"כ אפשר לדחות הראי' משם שמיידי שם שירד ערך הקרקע וא"כ צ"ב על מה תבע מהורנ"ת, הרי אין כאן שום תביעה ממונית?

ה. יש דין באור"ח תרצ"א ובח"מ שש"ח ברמ"א שאם אחד הזיק את חברו בשמחת פורים או שמחת תורה שפטור וברש"י בסוכה מ'יד התניקות שומטין את לולביהם ואין בהם משום גזל כי כך נהגו מחמת שמחה' ובביאור הגר"א מביא ממדרש בחוקותי חסיד אחד ששמט אתרוגים ובא למדינת הים וכו' והיה מלך חולה שההוא לו בחלום שרפואתו תהיה ע"י אתרוגים שברכן עליהם בהושענה רבא ולקחו ממנו האתרוגים ומילאו השק בזהב ועיין שם במדרש מעשה נפלא ביותר ואע"פ שבדרכי משה מובא שאם כוונתו להזיק חייב, מ"מ המתנגדים יטענו שעשו הכל מתוך שכרות ושמחת פורים והם מוחזקים, והמוציא מחבירו עליו הראי' וא"כ אין כאן תביעה ממונית?

ו. ביו"ד ק"ס סעי' ריבית דרבנן מותר במעות יתומים, הקדש עניים, תלמוד תורה, או ביהכנ"ס ובחזו"ד שם שדעת רמב"ן, רשב"א, מהרי"ל ושאר פוסקים שמותר אפי' ריבית קצוצה כיון שאין להם בעלים ידועים וכו' ואפי' מזיק בידים מעות צדקה פטור מטעם דהוי ממון שאין לו תובעים וכמו מזיק מתנות כהונה וכו' ומסיים שם שיכול לומר קים לי כרשב"א ובש"ך ס"ס קע"ז שלגבי איסור ריבית אין קים לי אבל בי"ד לא יכולים להוציא ממנו וא"כ אעפ"י שר' נתן הוי גזבר אבל לא היה בעה"ב וא"כ הוי ממון שאין לו תובעים ואין כאן תביעה ממונית על המתנגדים?

ועתה נדייק כמה דיוקים בתוך המכתב:

ומאליכם תבינו גודל הנחת שהיה לי ביום הפורים בבוקר עד שבכיתי בדמעות מגודל הצער שנגע עד הנפש אך חסדי ה' כי לא תמנו שנתן לי כח להתחזק בעצותיו הק' עד שזיכיתי לחטוף היגון והאנחה לתוך השמחה והלכתי בתומי ואמרת ברוך ה' שאני לא שברתי החלונות בביהמ"ד קדוש כזה הנקרא ע"ש אדמו"ר ז"ל.

א. מהורנ"ת מבאר בליקו"ה (פריה ורביה ג') שענין היפוך היגון והאנחה לשמחה הוא שאדברה גרוע כמוני שעבר כך וכך עבירות ואעפ"כ זכיתי לעשות מצוה זה נחת רוח להשי"ת ביותר ויותר מצדיקים וזה נקרא היפוך כי כל כמה שיש לו יותר יגון ואנחה מעבירות שבידו הוא יותר מהפך

ומנות קנקנים

רמז נפלא בפיוט לחנוכה

ברוך שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה נזכה להדליק נרות חנוכה הקדושים.

בפיוט לחנוכה נאמר: יוונים נקבעו עלי אזי בימי חשמינים ופרצו חומות מגדלי וטמאו כל השמינים ומנות קנקנים נעשה נס לשושנים בני בינה ימי שמונה קבעו שיר ורננים.

ואפשר לרמז בפיוט זה חיזוק נפלא. רק מקודם נקדים קושיא אחת: אם טמאו כל השמינים מאיפה נותר קנקנים. כן ידועה קושיית הב"י למה קבעו שמונה ימים הא עיקר הנס היה רק שבעה ימים, ואפשר שדבר זה בא לרמז לנו ענין נפלא בתורת רביה"ק, והוא שתרבות יון עדיין שולטת עלינו - שהם הסט"א והקליפות, ולפעמים אפילו פרצו חומות מגדלי שהם פרצו את החומות היינו ג' המחיצות הפרוסות בפני תאוה הכללית השומרים על המגדל - הוא המוח המנווט את האדם אל הש"י, כמשל הרמח"ל של ג' המבוכה' שהצדיק הוא העומד על המגדל אשר באמצע הגן ומנווט לנבוכים את הדרך הישר, והם באו ופרצו את החומות עד שח"י טמאו את כל השמינים - שטימאו את כל הלחלוחית שבמח - הם שבעת קני המנורה שיש בראש. אח"כ אומרים לו תראה איך אתה נראה מרוחק מה', מלא תאוות, אתה ממש כמו שור אז תכתוב את זה כבר על הקרן תגיד ברור שאין לך חלק באלוקי ישראל ח"י ואיך מחובר ח"י אל הש"י.

על זה בא רביה"ק ואומר לנו 'ימי חנוכה הם ימי הודאה' כי ע"י הודאה זוכים לאור האמת, ומהו אור האמת? נותר קנקנים! כלומר; אכן אני נראה כמו שאני נראה רח"ל, וכל השבעה קנים כבר לא קרובים אל הש"י, אבל אני יודע האמת שבאמת יש בתוכי עוד קנקן חתום בחותמו של כהן גדול ואין הסט"א יכולה לגשת אליה כלל, וכמו שר' נתן (ברכת הודאה ו' ס"ח) מבאר את הפסוק "מה לך איפא כי עלית כולך לגנות" מה את מתפארת כל כך הסט"א הרי רק עלית לגג, ופנימה לא תוכלי להיכנס כלל, ועל נקודה זו אומר הש"י "כולך יפה רעייתי ומום אין בך" ועדיין נאמר עליך "ישראל" ואעפ"י שחטא ישראל הוא.

וזה מגלים לנו הצדיקים כמו שכתוב בשיר השירים 'שחורה אני ונאווה' אומר המדרש שחורה אני במעשה העגל ונאווה אני במעשה המשכן, ואפשר שהכוונה שאעפ"י אם בעצם שחורה אני במעשה העגל אבל נאווה אני במעשה המשכן דהיינו עבודת הצדיק, שהצדיק מגלה את הטוב וחוטף אותה ובונה ממנה משכן אשר תישאר לעד נקיה וזכה, וא"כ אם יש לי נקודת האמת נקודת הצדיק נקודת האמונה אשר גלוי וידוע לפניך שרצונינו לעשות רצונך אני עדיין יכול לעשות שמנות קנקנים שלי - אשר לא נשאר מהם כלום רק קנקנים - מהם גופא נעשה נס לשושנים, שהם בעצמם ישובו אל הש"י, כמו שרביה"ק אומר בתורה פ' שאפילו הפחות שבפחותים כשרוצים להעבירו על דתו דהיינו על הנקודה הפנימית שיש לו עדיין קשר עם הש"י אזי לא רק שלא מצליחים, אלא אדרבא הנקודה הזאת תגלה כזו אהבה אל הש"י עד כדי כך שהיא לוקחת גם את שאר החושים והכוחות שעד עתה היו יבשים ומנותקים מהש"י רח"ל ומוסר אפילו את גופו להש"י על קידוש ה'.

וזה בני בינה ימי שמונה קבעו שיר ורננים, שעיקר הנס של חנוכה שימי שמונה קבעו שיר ורננים, שאפילו השבעה קנים רחוקים מאוד מהש"י, ואפילו הרצונות שנראה שמזמן לא קשורים אליו ית' ג"כ קבעו שיר ורננים ושבים אל צור מחצבתם, וכמו שרביה"ק מספר בספרו מ' במעשה של הבן המלך ובן השפחה שנתחלפו שהיה לו כלי שכשמיניחים אותה על בהמה מתחילה מיד לנגן ניגון נפלא שזה הניגון של עוה"ב, ואפשר לרמז שהכוונה על נפש הבהמיות שרוצה לשוב אל ה'.

הש"י יזכנו שנוכח להתחדש להאמין ולשמוח ביהדותינו ולא נהיה כפיל הגדול וכגמל שאפילו כשמשכחו העכבר בחוטמו לא יבעט בו, ואז נזכה לשוב אל הש"י בתכלית השלימות עדי נוכח לביאת משיח צדקינו ולבנין בית המקדש וגילוי האמונה בכח הצדיק האמת אמן.

היגון והאנחה הזה לשמחה כי זה בעצמו מביא לו יותר שמחה שאדרבה גרוע כמוני וכו' זכה וכו'.

ב. אבל אם אומר שיש לו גם מצוה וגם עבירה היינו שיש לו חבילות מזה ומזה, זה נקרא שיגון ואנחה עומד מהצד ואינו מכניסו ומהפכו לשמחה וא"כ מוהרנ"ת כותב הפכתי היגון והאנחה לתוך השמחה שאני לא שברתי החלונות וקשה כי אין זה היפוך כי הם שברו והוא לא שבר החלונות וכו'?

ג. ועיין בהל' ק"ש ב' שהקטורת מרמזת על ענין ההיפוך הזה כי החלבנה שריחה רע היא דייקא מתהפכת ונותנת ריח טוב בקטורת וזה ענין שהקטורת מכפרת על לשון הרע כי לשון הרע מוציאתו לחוץ והקטורת היא המהפכת פושעי ישראל לתוך הקדושה וא"כ צריך ביאור איך התהפך היגון והאנחה לששון ושמחה ע"י שאני לא שברתי החלונות?

ד. אם נבאר ענין ההיפוך כנ"ל א"כ צריך ביאור הלשון הפכתי "קצת" יגון ואנחה וכו' מה שייך בענין זה קצת ולא לגמרי?

ה. "אני לא שברתי החלונות וכו'" מה עם הדלתות וכו' והעמוד וכו' ששברו?

ו. "אני לא שברתי החלונות וכו'" לכאורה צ"ב הרי גם הם לא שברו החלונות רק עקרום כמובא לעיל עקרו ארבע חלונות?

ז. מה כוונת מוהרנ"ת במה שכתב הקצת נמצאו אצל וכו'?

ואפ"ל שתביעתו היתה לא ההיזקות רק על גוף החפצים שנגנבו ונמצאו כנ"ל ויעוין בס' ד' שבאופן כזה עושה אדם דין לעצמו ומותר לעשות כל מה שירצה כשמוצא חפצו בבית אדם אחר וכהגמ' בפרק המניח שבור את שיניו ואומר לו שלי אני נוטל ואעפ"י שמבואר שם שע"י עכו"ם אסור יעוין שם בס"ק (?) שמציין לים של שלמה ומתו"ד נראה שבאופן שא"א לתבוע בדיני ישראל מותר אף ע"י עכו"ם כיון שאין זה תביעה רק לוקח את שלו וכמו שביארנו לעיל שכוונת מוהרנ"ת היה רק להפחידם שלא ירדפו את אנ"ש אבל ההיתר של התביעה אצל הגראדאנטשיק היה כי רצה לקבל ביזרה את החלונות שעקרו ונמצאו אצל הריש ברינו וכו' ועפ"י מיישב כל הקושיות:

א. אין זה דיון בערכאות.

ב. אין זה תביעה.

ג. קם ליה בדרכה מיניה פוטר חיובים ולא גזל בעין.

ד. ג"כ מתורץ שרוצה חזרה את הגניבה.

ה. בפורים פטור כשמוזיק אבל כשהחפץ בעין ודאי מותר לקחתו בחזרה.

ו. כשהחפץ בעין אין תובע, רק ההקדש לוקח חזרה את חפצם שנגזל מהם.

ז. ועפ"י יתורץ גם כל הדיוקים:

ח. זה היפוך ממש שבזכות שרק נגנבו החלונות ולא נשברו ע"י דייקא יוכל להפחידם ולתובעם אצל הגראדאנטשיק שלא יפגעו יותר באנ"ש והכל התהפך לטובה ואם הוא ז"ל או שהם היו שוברים החלונות (ולא גונבים) אז היה תביעה ממונית ואז היה מותר לתובעם רק בבי"ד ולא אצל הגראדאנטשיק כנ"ל.

ט. ולכן זה היה רק היפוך קצת כי הדלתות שהם כן נשברו לא היפכו לטובה כי רק מה שנשאר קיים הוא שהועיל כנ"ל.

י. ולכן דיבר מהחלונות שנשאר שלמים.

יא. הדגש במילת 'שברתי' דהיינו שלא נשבר החלונות.

יב. ע"י שנמצאו שייך דין הנ"ל של עבד אינש דינא לנפשיה.

הש"י יזכנו שנוכח תמיד לסלסל בדבריו הק' ושמחשבותינו ישוטטו בדברי רביה"ק מוהרנ"ת ז"ל ולהפך תמיד כל היגון והאנחה לשמחה ולא ניפול בדעתנו משום דבר בעולם.

ובזה יובן מה שר' נתן כותב בסוף המכתב "כתבתי זאת למען יהיה לכם לזכרון ולספר לדור אחרון את כל מה שעבר עלינו בחורף הזה ובפרט בפורים הזה ובוודאי הכל לטובה.

וב"ה שזכינו לקיים צוואת מוהרנ"ת לספר לדור אחרון בפרטיות את מאורעות פורים תקצ"ה הש"י יזכנו לילך בדרכיו הק' אמן.

רוח דברי רבי עקיבא. ובגמרא: "אמר עולא מן המודיעים לירושלים חמשה עשר מילין הויה". אם כן אנו יודעים כי מודיעין נמצאת במרחק של כחמש עשרה ק"מ מירושלים. ואילו 'מודיעין' דהיום נמצאת הרבה יותר רחוק מזה (35 ק"מ), ואם כן ברור ש"מודיעים" זו המוזכרת במשנה אינה מודיעין דהיום.

בספר החשמונאים, שיש המכנים אותו גם ספר המכבים, והוא מהספרים החיצוניים המובאים בדברי חכמינו, (בימינו נמצא רק התרגום שנעשה מהתרגום שהיה בידי הגויים). מופיעים דברים אלה: "ויבן שמעון מצבה על קבר אביו ואחיו, ויגביה למראה, מאבן גזית מבפנים ומאחור. ויעמיד שבע עמודים, אשה לעומת אחותה, לאב לאם ולארבעת האחים. ועליהן עשה מלאכת מחשבת ויעמיד מסביב עמודים גדולים. ויעש על העמודים דמוות של כלי נשק לשם עולם, ועל ידם פיתוחי אניות להראות לכל יורדי הים, כך היתה המצבה שעשה במודיעים עד היום הזה". כמאתיים שנה לאחר מכן, בספר "קדמוניות היהודים" ליוסף בן מתתיהו מעיד: "והם נשמרו עד היום". וכן ישנם עדויות במקורות נכריים כי המקום היה קיים לפחות עד לאחר חורבן בית שני.

מצבה זו עם שבעת העמודים מוזכרת גם בספר שערי ירושלים-מבשרת ציון: "מודין, עיר קטנה על הנה, בה ישבו מלכי בית חשמונאי, ושמה נקברו, ועל קבריהם שבעה עמודים". וגם בספר טוב ירושלים: "מודיעית, מודיעים, נזכר בש"ס כמה פעמים, סמוך לכפר סבא, שם קברי יוחנן בן מתתיהו ובנו יהודה המכבי והרבה מבני החשמונאים, על קבריהם שבעה עמודים נפלאים". וכן בספר גלילות ארץ ישראל מעיד על עצמו: "נסעתי להר המודיעית לבני דן, ועליו נבנה כרך גדול, ושמה קבר יוחנן בן מתתיהו ובנו יהודה מכבי והרבה קברי חשמונאי". (יש לציין כי תלמיד הרמב"ן בספרו תוצאות ארץ ישראל מציין את קבר אלעזר החשמונאי בשער הים בעיר עכו, ואי"ה עוד נדון על כך בהזדמנות אחרת).

בעל כפתור ופרח, רבינו אשתורי הפרחי, כותב שישנם 2 ערים הנקראים בשם זה: "למערב בית שאן כמו שעה היא מודיעית הנזכרת במס' קידושין גבי אמו של ינאי המלך, דאמרין אמו נשבת במודיעית, ואין זה מודיעים הנזכר סמוך לירושלם, שהרי מודיעית לחוד ומודיעים לחוד, וקורין לה מידעה" אם כן לדבריו מודיעים הסמוכה לירושלים נקראת בימיו "מידעה". ואכן, הכפר הערבי הסמוך מאד למקום קבר מתתיהו הנ"ל נקרא כיום "מידיה", ויש אומרים שיתכן ולכך כוונתו. אמנם הוא עצמו בהמשך מזכיר את המרחק של 15 מיל מירושלים וזה לא מתאים כלל למרחק כיום.

רבי יהוסף שוורץ בעל תבואות הארץ, טוען כי

לרגל ימי החנוכה בהם אנו חוגגים את הניסים שנעשו עמנו בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול חשמונאי ובניו, שומה עלינו לעסוק במקום קבורתם של הני צדיקאי, הלא הם מתתיהו ובניו, אשר כפי המסופר בספר החשמונאים נקברו בעיר מגוריהם - מודיעין. ביער סמוך לעיר מודיעין, המשמש כיום כמקום התבודדות מעולה לאנ"ש תושבי מודיעין-עילית, קיים מבנה עתיק ובו מצבה בנויה עליה נכתב כי כאן מקום קברו של מתתיהו כהן גדול. בתחילת דברינו נחשוף כיצד השתלשלה הקביעה שכאן הוא מקום הקבר, מי בנה את המצבה ומי ניסה לפגוע בה. השאלה החשובה ביותר היא היכן באמת מקומה של העיר מודיעין, להלן נבין כי ישנם לפחות שלשה מקומות בהם טוענים שהיא שוכנת, ובעיקר נתייחס למאמר חז"ל במסכת שקלים כי מודיעין נמצאת במרחק של ט"ו מילין מירושלים. לסיכום סוגיא זאת לא הגענו לכלל מסקנה ברורה, אין כלל מסורת יהודית רצופה על קברי החשמונאים וכאשר עלינו להסתמך על השערות שונות וחפירות ארכיאולוגיות לא מצאנו ידינו ורגלינו, והבוחר יבחר...

כך שמשמש לערבים כמקום תיפלה. תוך כדי העבודה הם הופתעו ע"י ג'יפ משטרה שצמעת לקח אותם למעצר בחשד לסחר בחומרים מסוכנים (וכי מה מחפשים להם שני בחורים ביער באמצע הלילה?...). אולם בחסדי שמים השתכנעו השוטרים כי מדובר במטרה אחרת לחלוטין והניחו אותם לנפשם.

והפלא ופלא, מאז הצליח הקבר להכנס לתודעתם של יהודים רבים המגיעים לכאן בקביעות ושופכים את לבם בזכותו של מתתיהו בן יוחנן כהן גדול. הקיר המדובר אמנם לא שרד, אבל המצבה בנויה לתלפיות, ספרי קודש רבים נמצאים במקום, והוא נראה כמעט ככל שאר קברי הצדיקים שבארץ ישראל.

לשאלתנו מדוע החליטו לבנות את המצבה בדיוק במבנה זה, השיב ר' ש. כי היה זה הרב ישראל מאיר גבאי שהביא את אנ"ש לשם, וזאת על פי דבריו של החוקר זאב וילנאי הכותב כי כאן הוא קבר מתתיהו כהן גדול החשמונאי (להלן נדון בדברים אלו בהרחבה).

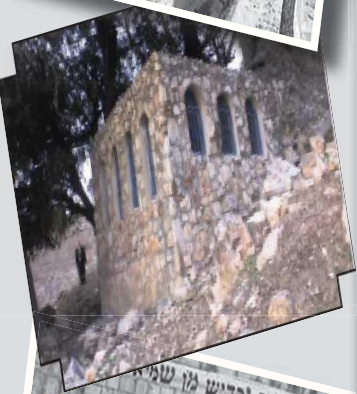
עד כאן הוא סיפור הדברים שנחשף כאן לראשונה, ויש להדגיש כי לפני שנת תשנ"ח לא היתה שום מסורת על המקום כקבר של צדיק. נותר לנו לברר האם אכן יש מקום לומר כי הדברים נכונים או שמא נפלה טעות בזיהוי המקום.

מקומה של מודיעין

במסכת פסחים (צג:) נאמר: "איזו היא דרך רחוקה? מן המודיעים ולחוף וכמדתה לכל

ראש חודש טבת תשנ"ח, נרות החנוכה כבר מוכנים ומזומנים לקראת הדלקתם, אבל במבנה העתיק הנמצא בטבור היער הסמוך לאתר "קברי המכבים" ממערב למודיעין, נמצאת חבורת בחורים צעירים כבני 15 בלבד, ועוסקים במבצע היסטורי: בונים את קברו של מתתיהו כהן גדול! לא קלה היתה דרכם עד לכאן, הרכב עצר בצומת שילת המרוחק מספר ק"מ מהמקום, משם הם צעדו עם עגלת קניות ובתוכה חומרי בנין וציוד לשם בניית הקבר. שעות מספר עבדו הצעירים עד לשעות החשיכה, על קרקע המבנה נבנה קבר בגובה של כחצי מטר, על גביו נקבעה מצבת שיש קטנה המעידה כי כאן בדיוק הוא מקום קברו של מתתיהו בן יוחנן כהן גדול. כחצי שנה לאחר מכן כבר לא נשאר זכר מכל המצבה, השביל הסמוך למבנה שימש אז כנתיב מילוט של פועלים ערבים המבקשים לעקוף את המחסום הסמוך, הללו התרגזו על שבונים קבר יהודי בתוך מבנה שלדבריהם קבור בו שייך ערבי, והקפידו להרוס את הקבר עד היסוד.

האברך היקר ר' ש. פ. שהיה הרוח החיה מבין אותם בחורים, מספר לנו כי כשנתיים לאחר מכן, בשנת תש"ס, הם הגיעו שוב למקום, הפעם עם רכב גדול שהוביל חומרי בניה רבים, כולל מצבה. הם עבדו ביום ובלילה, מקימים קיר שיחסום את הגישה לקבר מכיון השביל, בונים מחדש את המצבה עד לגובה של כמטר, מציבים לוח שיש יפה ומהודר ובעיקר מקפידים לסתום לגמרי את ה"מחראב" אותו

לקדושים אשר בארץ

המרחקים הנרשמים בתלמוד מסכימים בדיוק עם המציאות) והכפר אל מידיא הרחוק מירושלים שנים ועשרים מילין והסמוך ללוד מהלך פחות משתי שעות, ומקומו בשפלת לוד, איך יאמר עליו שהוא המודיעים העתיקה ואיך יקרא בשם הר המודיעים?

לדברי האדמות קודש עצמו, מודיעין היא במקום

אחר לחלוטין: "מקום עיר מודיעים של החשמונאים קרוב לנגב יהודה, ואת העיר הזאת הכרנו ע"פ שמה שהעריבים קורין לה 'אום אל אמיד' וגם ע"פ מצבה שהיא רחוקה מירושלם ט"ו מילין והיא למזרחת של תקוע (נוטה מעט לדרום) במרחק 7.5 ק"מ אצל הדרך ההולכת מבית לחם לעין גדי. ואצל עיר אום אל אמיד יש הר

גבוה 447 מטר שהעריבים קורין לו 'רואיקבי' והנחל המפסיק בין העיר ובין ההר, במקום שהוא מפסיק יקרא בשם 'ואדי מועדדע' שהוראות נחל של מודיעים. קרוב הדבר אשר ההר הזה הסמוך מאד למודיעים הוא מקום קבורת מתתיהו החשמונאי ובניו. (כנראה ש)העריבים שישבו באהליהם קרוב למדבר תקוע והעריבים שירשו את ארץ אדום, כמה מאות שנים התפלאו על יפעת המצבות שעל

קברות הגבורים הקדושים ההם, וגם אחר חורבן, להר זה העריבים קראו בשם 'הקבורה' וברבות הימים השם הקבורה נשתנה אצלם וקראו לו רואיקבי. בהמשך הוא מסייג במקצת את קביעתו לגבי שם ההר, "אולם על דבר אום אל אמיד הרחוקה מירושלים ט"ו מילין בדיוק, ובצדה הנחל

שהעריבים קורין לו ואדי מועדדע, לא נוכל להיות בספק, אלא ברור הדבר שזאת עיר המודיעים הידועה בתלמוד, וכפי הנראה בחר הורדוס האדומי לחצוב לו קבר במבצר הירודיוס הקרוב לעיר תקוע כדי שקברו וקבורת אנשי משפחתו יהיו לא רחוק ממקום קבורת מלכי החשמונאים במודיעים, ביניהם מרחק 6 ק"מ. ע"כ דברי האדמת קודש.

ואילו רבי ישעיה הורביץ (אבי רבי שמואל) בספרו עדן ציון כותב: "העיר מודיעים הנז' בפסחים צ"ג:

מודיעין נמצאת מערבית לעין כרם, באיזור הקסטל וצובה: "מול צובא (סובא) לצד מערב מצאתי חורבות הנקראים בל"ע 'חירבאת גאדאר' וסמוך לו כמו מגדל ישן ובנינים מפוארים חרבות ושוממים וברגל המגדל יוצא מעין גדול וחשוב ונקרא 'עין אביס', ובצד מערב בערך תחום שבת "חרבות ג'בע" (גבע), למערב חורבות אלה בערך מהלך שעה

א' מצאתי הר גבוה יחידי וברגליו חורבות הנקראים בל"ע 'מידאן' והוא בלתי ספק הר המודיעים הנזכר במסכת פסחים שרחוקה מירושלים 15 מיל, וכעת כמעט מכונן המרחק ערך זה, ועל ראשו נראה הים הגדול לדרום יבנה אצל אשדוד. ומצאתי בספר מכת"י

ששמעון אחי יהונתן מבני חשמונאים בנה בנין מפואר על קברי אבותיו בהר המודיעים והבנין זה נראה לעוברים בים עכ"ל."

על דבריו אלו האחרונים ישנה הערה של הכופר לונץ ימ"ש: "החפירות החדשות גילו את העיר מודיעים עם עיר מולדת החשמונאים בהכפר 'אלמדיה' לצפון מזרח לוד, ושם נגלתה מערות הקבורה של המשפחה הזאת". רבי יצחק גולדהאר

בעל 'אדמת קודש' מתייחס בחריפות רבה להערה זו של לונץ, ואם כי הוא חולק על התבואות הארץ וקובע את מודיעין סמוך להורדיון במדבר יהודה וכדלהלן, הוא מוצא לנכון להתקיף את לונץ וזה לשונו: "אין בחוג דברינו לשפוט אם בעלי החפירות החדשות מביאים תועלת

מדעית בחק קדמוניות (ארכיאולוגיא) או לא, ברם נוכל להחליט אשר בחקירת הגיאוגראפיה העתיקה של הארץ הקדושה בעלי החפירות החדשות לא גילו מאומה, וכמו התרים הראשונים כן גם הם טועים בדרך השערות שנסדו על השתוות צלצל השמות, ואין לתמוה עליהם, אחר שחסר להם המקור הנאמן, ונמנע מהם אור יקרות המסוגל לגלות צפונות, הוא המאור שבתלמוד. מחברי התלמוד מסרו לנו כי המרחק מהמודיעים לירושלם ט"ו מילין (וכל

כך נראה המקום לפני בניית הקבר

המבנה מבחוץ

שהיא רחוקה מירושלים ט"ו מילין, היא הסמוכה להר מודיעית מקום קבורת חשמונאי ובניו ע"ש, העיר מודיעית כעת חרב וסמוכה מאד לגבול עבר הירדן ואצלה קרוב נמצא כעת

ישוב יהודים חרדים נק' גמזו". כוונתו ברורה על מודיעין דהיום שנמצאה בימיו סמוך לגבול ירדן ולידה היישוב גמזו. הוא אינו מזכיר את המקור לדבריו ומסתבר שידע זאת עקב היותו יליד הארץ, וכפי שכבר היה שגור בימיו בפי הכל. אכן יתכן שכל המקור הם החקירות החדשות.

לסיכום: הכפתור ופרח מסתפק באיזכור השם "מידעה" בלבד כשהוא מציין בהמשך דבריו כי זה 15 מילין מירושלים. התבואות הארץ ממקם את מודיעין באיזור הכפר הערבי צובה, (שם קיימת עד היום כנסיה נוצרית על שם המכבים). האדמת קודש קובע בבטחון שהיא נמצאת אי שם במדבר יהודה ואילו העדן ציון מציינה היכן שמקובל כיום.

האמת היא שהמשנה המדברת על מודיעים הסמוכה 15 מיל מירושלים, אינה מוכיחה כי מדובר באותה מודיעים של החשמונאים, ואם נמצאנו כי הכפתור ופרח כותב שישנם שני ערים תחת שם זה, אולי ישנם שלשה? בדברי האדמת קודש לא מוצאנו שהוא מוכיח כי קברי החשמונאים נמצאים באום אל אמיד, אלא ששם היתה עיר בשם מודיעים, וזו כוונת המשנה, אולם ניתן לטעון עדיין כי מודיעים של החשמונאים היתה רחוקה בהרבה מירושלים ויתכן כי היא אמנם מודיעין דהיום שזוהתה על פי החוקרים במאות השנים האחרונות. פתרון נוסף ניתן למצוא בדברי העדן ציון, לפיו העיר מודיעים אכן נמצאת במרחק של ט"ו מילין מירושלים, אולם "הר מודיעית" שם נקברו החשמונאים נמצא במרחק יותר גדול משם והוא אכן מודיעין דהיום. לפי זה מודיעים המוזכרת במשנה נמצאת אי שם באמצע הדרך בין ירושלים למודיעין דהיום.

דעת חוקרי זמנינו

בקרב חוקרי זמנינו אין שום חילוקי דעות באשר לזיהוי של מודיעין, כולם פה אחד מסכימים כי האיזור של העיר מודיעין דהיום הוא מקומה של מודיעין. וזאת בעיקר על פי שם הכפר הערבי מידיה, שם המזכיר את מודיעין.

הוכחה נוספת קיימת במפת מידבא מזמן בית שני, (אין כאן המקום להאריך על מהותה

ועוד חזון למועד, אולם ע"פ רוב התבררה כנכונה ומדויקת) שם מופיע בין העיר לוד לירושלים ציור של בית בעל שני מגדלים עם פתח אחד ובצדו כתוב ביוונית "מודיעים",

המצבה

עכשיו מודיעיתא, ממנה יצאו המכבים".

הגילוי המשמעותי יותר התרחש בשנת תר"ל כאשר ביקר כאן החוקר הצרפתי ויקטור גרין וחפר בסמוך לאותו מבנה של קבר השיך שזכרנו בראשית דברינו, הלא הוא "שייך אלע' רבווי" (השייח המערבי), למרבה

ר' ש.פ. בעת בניית המצבה שימו לב למקום המחראב הסתום

ההפתעה הוא גילה כאן שרידים של בנין קבורה גדול מימדים ומרשים עם שברי עמודים וגם עצמות אדם רח"ל. בהתאם לנאמר בספר החשמונאים הוא שיער שזו היא המצבה אותה

בנה שמעון בן מתתיהו על קבר אביו. כארבע שנים לאחר מכן, בשנת תרל"ד הגיע לכאן חוקר נוסף בשם קלרמן-גאנו והוא המשיך לחפור בסביבת המבנה ומצא שלושה כוכים גדולים בקירות מבנה אחד, ועוד שרידים נוספים.

לפני כמאה שנה ביקרה באיזור משלחת של חוקרים יהודים, הם התקבלו בכבוד ע"י הערבים תושבי מידיה, והם הובילו את החוקרים לעבר שדה נרחב של כוכי קבורה ומערות, כשהם טוענים כי מסורת מאבותיהם שהם "קבור אל-יהוד" כלומר: קברי היהודים. למערת הכוכים הסמוכה קראו "קבר סולטן אל-יהוד" דהיינו מלך היהודים. כמו כן היתה להם קבלה כי באיזור זה חיו בעבר הרחוק ארבעים גיבורים יהודים מפורסמים, כשגם כאן יש רמז שמדובר בחשמונאים. מאז השתרש בפי ההמון כי כוכים אלו, הסמוכים לכביש 443 ממודיעין לתל אביב, הם הם "קברי המכבים" וכך מעיד השלט במקום. (ואכמ"ל על הטקסים השונים והמשונים שהציונים עורכים כיום במקום).

בימינו הסיקו החוקרים כי אמנם הכוכים הסמוכים לכביש אינם קברי המכבים, היות וצורת קבורה זו היתה נהוגה רק מאות שנים לאחר זמן בית שני ולא קודם לכן, אולם מאידך השרידים אותם גילו גרין וגאנו הצרפתיים מתאימים לאותו מבנה המתואר בספר חשמונאים. כאשר מצרפים לכך את הקביעה כי מידיה היא מודיעין. יש לציין כי בעשרות השנים האחרונות נערכו מידי פעם חפירות ארכיאולוגיות באיזור, ובכולם עלתה שוב ושוב המסקנה כי מדובר במודיעין של החשמונאים, ואין כאן המקום לפרט את כל ההוכחות, כי כאמור לפי דברי האדמת קודש אי אפשר לקבוע על פיהם דבר.

לסיכום: לפי המקורות היהודים שבידינו אין שום מקור שמודיעין היא באיזור זה, ואדרבה, לא יתכן שמודיעין תהיה במרחק גדול כזה מירושלים, ובוודאי שאין שום מסורת על קבר מתתיהו כהן גדול במבנה כזה או אחר. אולם אם נחלוק על האדמת קודש ונקבל שיש מודיעין שלישית, דהיינו לא אותה הנזכרת בפסחים, ולא אותה הנמצאת באיזור בית שאן, ונצרך לכך את דברי הכפתור ופרח ונפרש בדבריו ש'מידיה' זאת היא מודיעין, הרי שעל פי החוקרים יתכן שאכן סמוך למבנה המדובר היתה מצבת מתתיהו. לאור זאת, היות והערבים היו בונים ומתחזקים את קברי ישראל הנודעים, יתכן כי דווקא קבר השייח הוא הסימן שכאן בדיוק היה פעם מקום קבר מתתיהו.

רמזים ומוסרי השכל היוצאים מסיפורי מעשיות

יחיאל מיכל הלוי הזן

מעשה ט' (המשך)

ונתיישב המלך לשלוח חכם אחד אל החכם, ותם אל התם, "רק איך מוצאין בעיר מלוכה תם".

מסופר (שיש"ק ב' תקע"א) שמוהרנ"ת לפני פטירתו התאנה, ואמר לסובבים אותו האתם סוברים שאני מתאנה על שלא עבדתי מספיק את ה', לא על זה אני מתאנה - כי עשיתי השתדלות כפי יכולתי לעבוד את ה', אבל אני מתאנה שאולי לא יצאתי עדיין ידי חובה את התמימות שלמדנו רבינו. ועל התמימות של רבינו מסופר בשבחי הר"ן (י"ג) שרבינו"ל כבר היה בימי נעוריו חכם גדול ומופלג בחכמה מאוד, ואעפ"כ לא השתמש בשום חכמה כלל בעבודת ה', רק היה נוהג לעשות כל העבודות הפשוטות שבעולם, והיינו לימוד התורה הרבה, מצוות מעשיות וריבוי תפילות ובקשות וריבוי התבודדות מאוד, לדבר ולפרש שיחתו לפניו יתברך וכו', וזה היה עיקר חכמתו הגדולה מאוד, כי מעוצם הפלגת חכמתו וזה תיכף לחכמה זו - שאין צריכים שום חכמה כלל בעבודת ה', כי זה עיקר החכמה הגדולה מן הכל, כמבואר בדברינו כמה פעמים - שלא להיות שום חכם בעבודת ה', רק בתמימות ובפשיטות, בלי שום חכמות כלל.

וזהו הרמז בלשון "רק איך מוצאין בעיר מלוכה תם", שלפעמים יש תלמיד חכם גדול ומעיר של חכמים וסופרים אבל חסר לו התמימות... ולזה צריך לכסוף הרבה...

כששליחי המלך קראו להם, אזי אצל התם כתוב: ותיכף נזדרז בשמחה והלך ונסע עם השליחי תיכף, ונכנס וישב בתוך העגלות-צב ומצא שם הבגדים הנ"ל ושמח יותר ויותר וכו', ואצל החכם מסופר שהוא השיב לשליח החכם שהביא האיגרת אליו שימתין, ואח"כ לערב עשה עבורו סעודה גדולה, בתוך סעודתו נתחכם החכם בחכמתו ופילוסופיה שלו, וענה ואמר מה זאת שהמלך כזה ישלח אחרי עבור שפל ברך כמוני, ומה אני שהמלך ישלח אחרי?! הלוא מלך כזה שיש לו ממשלה וגדולה כזו, ואני שפל ונבזה כנגד מלך גדול ונורא כזה, ואיך יתיישב זאת בדעת שמלך כזה ישלח עבור שפל כמוני?

החכם הלך עם ענווה פסולה - שאינו יכול להיות שמלך גדול כזה רוצה ומבקש אחר איש קטן כמוהו, וכאלו מחשבות מוכנס הבע"ד לאנשים, להפילם מעבודת ה' ע"י שמקטין דעתם וחושבים מי הם, ומה חשוב בכלל עבודתם הדלה בעבודת ה', ומתוך כך נופלים לגמרי וזהו בחינת כפירות (בחינת חסיד שנפל...), משא"כ התם לא נכנס בחקירות להבין דבר זה, רק הוא הולך באמונה שלימה, וכשהמלך קורא אותו - אינו ממתיין כלל רק הוא רץ בזריזות לקיים את ציווי המלך וכך עולה מעלה מעלה, כי אכן האדם הוא נור הבראה וכל הבראה לא נבראה אלא בשביל ישראל, וכשאדם מזכך עצמו יכול אח"כ להיות מיניסטר על כל המיניסטרים, כי איש הישראלי נברא שיהיה לו ממשלה על המלאכים וזה התכלית והסוף של ישראל (ליקו"מ תניינא א').

החכם כופר בהכל מחמת שלא ראה עם עניו והוא אינו מאמין באף אחד, וכל מה שידוע ומפורסם בעולם שיש מלך, הכל אצלו לאו גמור, ואפילו כשכבר כן מדבר עם מי שראה את המלך, הרי הוא מהפך את טענותיו בטענה שמי הכתירו למלך ומי אומר שהוא הוא המלך וכו', (ובאמת תימה על חכם גדול כזה מי הכריחו לדבר את כל ההבלים האלה, הרי אם היה חושב לרגע היה מבין את גודל הזכיה שהמלך בעצמו קורא אותו, והיה נוסע למלך ובוודאי שהיה מרוויח שם את כל מאווייו שהיה כוסף כל השנים שהם חכמה וכבוד, אבל הוא דייקא התעקש לילך עם הבליו שהביאוהו לבסוף להיות עני ואביון - מהלך רגלי וחסר כל, ולבסוף גם קיבל מכות מאנשים וסבל מהצער של

הטייול - וכל זה הביא על עצמו בשני ידיו. עד שלבסוף הושיעו הבעל שם והוכרח להודות על הכל שיש מלך וכו', וזה מה שיוצא מכל ה"חכמות" היפך התמימות שמביאה את האדם לכל המדריגות).

עוד שם בתחילה רואים איך שהיה מתוכנן עם כל אחד בטענות וראיות אחרות שאין מלך, וכן שאל את השליח: תאמר לי הלוא אתה מן העיר מלוכה ומגודל שם מימך הגידה לי הראית מימך את המלך? השיב לו לאו (כי באמת כן הדבר, שלא כל אחד ואחד זוכה לראות את המלך, כי אין המלך מתראה, רק בעיתים רחוקות מאוד), ובגלל כן הסיק החכם מסקנא שבוודאי אין מלך והראיה - שהשליח עצמו הגר בעיר המלוכה לא ראה מימיו את המלך, ועל הטענות בסגנון זה, כתב הרמב"ן בסוף פרשת "בא" בהסבירו את מצוות תפילין וז"ל: ועתה אומר לך כלל בטעם מצוות רבות. הנה מעת היות עבודה זרה בעולם מימי אנוש החלו הדעות להשתבש באמונה, מהם כופרים בעיקר ואומרים כי העולם קדמון, כחשו בה' ויאמרו לא הוא, ומהם מכחישים בידיעתו הפרטית ואמרו איכה ידע קל ויש דעה בעליון, ומהם שיוודו בידיעה ומכחישים בהשגחה ויעשו אדם כדגי הים שלא ישגיח הקל בהם ואין עימם עונש או שכר, יאמרו עזב ה' את הארץ.

וכאשר ירצה האלוקים בעדה או ביחיד ויעשה עמהם מופת בשינוי מנהגו של עולם וטבעו, יתברר לכל ביטול הדעות האלה כולם, כי המופת הנפלא מורה שיש לעולם אלו-ה מחדשו, ויודע ומשגיח ויכול. וכאשר יהיה המופת ההוא נגזר תחילה מפי נביא יתברר ממנו עוד אמיתת הנבואה, כי ידבר האלוקים את האדם ויגלה סודו אל עבדיו הנביאים, ותתקיים עם זה התורה כולה.

ולכן יאמר הכתוב במופתים למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ, להורות על ההשגחה, כי לא עזב אותה למקרים כדעתם. ואמר למען תדע כי לה' הארץ, להורות על החידוש, כי הם שלו שבראם מאין ואמר בעבור תדע כי אין כמוני בכל הארץ. להורות על היכולת, שהוא שליט בכל, אין מעכב בידו, כי בכל זה היו המצריים מכחישים או מסתפקים. אם כן האותות והמופתים הגדולים עדים נאמנים באמונת הבורא ובתורה כולה. ובעבור כי הקב"ה לא יעשה אות ומופת בכל דור לעיני כל רשע או כופר, יצוה אותנו שנעשה תמיד זיכרון ואות לאשר ראו עינינו, ונעתיק הדבר אל בנינו, ובניהם לבניהם, ובניהם לדור אחרון. והכל להיות לנו בכל הדורות עדות במופתים שלא ישתכחו, ולא יהיה פתחון פה לכופר להכחיש אמונת האלוקים.

מה שרואים שצחק ואמר שטעות הבעל שם הוא יותר שטות וטעות מטעות המלך, זה מרמז שיש שכבר כן מאמינים בבורא, אבל האמונה בצדיק זה אצלם כשטות וטעות. כי אפילו מי שכבר מאמין ומבין שבוודאי יש בורא ומנהיג וכו', אם אינו מאמין בצדיק האמת וזה פגם גדול באמונה, כי אינו רוצה להאמין שיש צדיקים שקדשו עצמם כל כך והם נכללים ב"אין", ומשדדים הטבע ועושים דברים נפלאים וכו'. (וכן זה ההבדל בין היהודים - להבדיל אלפי הבדלות לשאר הגוים שגם הם מאמינים בתנ"ך ושהשם ברא העולם וכו', רק הם חסר להם האמונה שמשם רבינו ע"ה הוא קיבל את התורה ונתנה לנו וכו'), כי שלימות האמונה זה "ויאמינו בה" ובמשה עבדו".

עוד צריך להבחין בפרט חשוב שכאשר החכם דיבר עם התם להוכיח לו דעתו המשובשת שאין מלך, כתוב לבסוף: וחרה להתם מאוד מאוד על דבר המלך על שהוא כופר במלך. וכן רואים בשאר כל האנשים ששמעו את החכם לדבר נגד הבעל שם, גם חרה להם מאוד והוכיחוהו על זה, וחלקם אף היכו אותם הכה ופצוה, וזה צריך להיות לימוד בשבילנו שכאשר שומעים שמדברים ח"ו כפירה (ורח"ל כמצוי הרבה בדור המלא אפיקורסות כיום) אזי אסור לשנות רק צריך למחות ולהכריז את האמת ואת האמונה הברורה שיש מלך בעולם ויש בעל שם בעולם, יעזור ה' שנזכה לתמימות אמתית, ולשמחה ולאמונה שלימה בה' ובצדיקו אמן.

שבת במחיצתם של חסידי ברצלוב

ביום הששי עם השכמת הבקר, וכף ישותם של חסידי ברצלוב אומרת, "הכנה" התכוננות נפשית עילאית לקראת שבת מלכתא, קבוצות קבוצות פולסות להן נתיב בסמטאות הצרות' ש' ירושלים העתיקה ומסחננים אחד אחד אף רחבת כותף המערבי לקבל ולהמשיך עליהם טוהר וקדושת יום השבת לפני אבני הקדש, הסופגים לתוכם דמע עטנו זה אלפיים בשנה.

"התבודדות" תורה שלמה היא זאת בחיי החסידות הברצלבית, אבי החסידות הברצלבית רבי נחמן מעיר על עצמו ש"י קנין ההתבודדות הגיע להרבה מדרגות רמות. וע"י ההתבודדות דייקא באו כל הצדיקים למדרגתם ואפילו הפשוט שבפשוטים אפשר להתעלות מאד ע"י ההתבודדות (לקוטי מוהר"ן חלק א' תורה מ"ד מ"ה מ"ו ובשיחות הר"ן סימן רכ"ו - רפ"ג)

בצהרי יום ששי הם נוהרים בהמון למערת שמעון הצדיק מקום שם מתבודדים ושופכים צקון לחשם, חוץ דמעות ואנחות, הר"ן ז"ל אמר: שההתבודדות טובה חוץ לעיר ומקום עשבים, - והרי מערת שמעון הצדיק הוא כזה.

סמוך לקבלת שבת אצים רצים החסידים לבית המרחץ ועטופי בגדי שבת הם ממהרים לביהכ"ס לקרוא שיר השירים שהיא קדש קדשים הנאמרת בהורו וכונה בלתי מצויה ומזכירים חולים באמירתה כי הר"ן ז"ל אמר שכל הרפואות שבעולם כלולים בשיר השירים (שיחות הר"ן סימן רמ"ב).

בהשפכות הנפש וסידורים, חורגים ממסגרת ההוי העטוי חילוניות מתעוררים הם לקבל את פני השבת, וכן אמר רבי נחמן "שבת דומה כמו שיש חתונה ושמים ומרקדים שם הרבה מאד בשמחה וחדוה גדולה ועומד אחד ומלבש עצמו בבגדיו היקרים, ורץ מהרה ורוצה לכונו ולשמוח שם, אבל צריך זכיה שיוכל לראותו מן החרכים מתוך סדק קטן." (שיחות הר"ן סימן רנ"ג) יש להתכונן בהרבה כדי לתפוס את מהות קדושת השבת וטהרתה, והזכוכות רבה דרושה כדי להכנס לפני ולפנים יום קדוש זה.

עם אמירת קפיטל ק"ו שבתהלים הנאמרת לפני קבלת שבת, ניכרת התרוממות נפשית בלתי רגילה, החסידים קמים על רגליהם, מרימים את קולם קול גדול ובוקע, וקולם מהדהד בחלל בית-הכנסת, העינים זולגות דמעה דפי הסידור גרטיים, - וכף זה הכשרה לקראת הופעת השבת.

ההשראה הרוחנית רבת ההוד תגדף שבעתים בליל התקדש השבת, צללי ששת ימי המעשה חיש יגונו, ובמקומם יבואו צללי אור יום השבת געגועים עזים וכסופין סמירין נעורים בגנוי הנפש, והנשמה מתרוממת אף על.

תפלת קבלת שבת אינה תפלה רגילה תנועות נסערות בלוית החנענות כל הגוף מלווה כל מלה ומשפט, בסקירה אחת אחת סוקר את הקהל המגוון שלפניו, בסמטת הבית עומד יהודי ברצלבי, אשר זכה למה שלא זכו אחרים, גופו הצנום התמסח לפני כמדו שנים על מצבת רבי נחמן ז"ל אשר באומאן, עומד לו יהודי רצון זה, חבוי בפינתו, תפילתו נקראת בחשאי, וטפין-טפין של דמעות מתגלגלות ונושרות לחוץ וקנו המגידל היורד על סי מדותיו וקולו מצטרף עם יחר הקולות: לקראת שבת זכו ונלכה קומי צאי מתוך ההפכה רב לך שבת בעמק הככא - לבשי בגדי תפארתך עמי - כך יחסו עניי עמי וובנתה עיר על חלה - והעין חוטפת בינתיים מכס מבער אשכ ביהכ"ס אל חורבות ירושלים ושמותיה המחכים לבנינים וגאולתם.

נגמרת התפלה, הידים משתלבות אחת לאחת ורקידה מלאה הוד מתפרצת, רוקדים ומפזזים בהתלהבות אש שלהבת והמהרהר סהרהר בדברי הר"ן, "הרקודים מכניעים את הקליפות" (ליקוטי הר"ן ח"א תורה מ"ד) מחשבה זו מעוררת ומרוממת ומגבירה את ההתלהבות עד שמגיעה לשיאה, וצלילי ישמחו במלכותך שומרי שבת - שבענו מטובך - הלך וגביר, בוקעים ועולים מרפסים איגרא.

"שבת בברסלב" - תיאור מרתק מתוך עיתון "נרות שבת" תש"ו

על חילול הקדש

מוזעזעים אנו עד עומק נפשנו מחילול בית מקדשנו המעט בית הכנסת דחסידי ברסלב שמתפללי הוכו ללא רחם זקנים וילדים, קירותיו לוכלכו וספרי הקדש שבו הושחתו על ידי הקלגסי הקנב, הישראלי משטרת-דים בעת הפוגרום הגדול ברובע מאה שערים במוצש.ק פ' קרה.

היאומן כזאת בישראל

האם בעיר ברסלב שברוסיה הגנוז שם חולל בית מדרשנו וחוללו ספרי קדשנו ונעצרו והוכו ללא רחם כל מתפללי ושושן שיחו בבית מקדש מעט.

אנו גוהים קבל עולם כולו על כשע נחשב זה שנושחתה ע"י יהודים אחרים ומארים, שהציבו להם אסרה אחת עם הבולשביזם הרוסי לאחות את זכר דת ישראל

אנו בוטחים בחיית ובמחיתו של רבנו נבמת, דיקא שכסם שחמים חידונים ברוסיה לא טפסונו כן לא יטפסונו מים ויהיה אלה בא.

שגבל דוד דודר עומדים עליו בלוחותיו והקבץ מצילנו מידם חסידי ברסלב הנמקים

"בימים ההם בזמן הזה"

כימים ההם, כאשר רצו היונים להגביר החומר על הרוח, כך בזמן הזה, מעת שקם השלטון הרשע הציוני ורוצים להעבירנו מחוקי רצונך רח"ל.

לפנינו זעקת מחאה ש"ל בימי מלחמת הבריקה' הידועה, כאשר רשעי ישראל זממו להקים בריכה מעורבת רח"ל במעלה רחוב סלנט (פינת דבורה הנביאה), יראי ה' לא יכלו להבליג בעד הפירצה ויצאו למחות כדת של תורה. בית מדרשנו במא"ש הממוקמת לא הרחק ספגה נזקים כבדים ואף מתפללי לא חוננו ה". וכשם שעשה לנו ניסים ונפלאות כן יעשה לנו בזמן הזה אמן

ישיבת אור הנעלם ירושלים דחסידי ברסלב

- ע"ש רבנו רבי נחמן מברסלב זצ"ל
- א. נוסדה שנת תרצ"ו.
- ב. מקום הישיבה בעיר ירושלים לפני החומה.
- ג. מסתופפים בחוכה מספר גדול של תלמידי חכמים גדולי תורה ויראה.
- ד. קיום הישיבה כפנים החומה מחזק את הישוב היהודי בעיר העתיקה דקראת קדישא, בכל חגי הישוב מציינים זאת כדבר גדול לרגלי זרז שהישוב היהודי נתמעט בזמן האחרון כפנים החומה
- ה. לומדי הישיבה מתפללים במקומות הקדושים לשלום אחינו בני ישראל.
- ו. השנה נפתח סניף לישיבה במאה-שערים.

Address: Yeshivath Or Hanelam
P.O.B. 5023, Jerusalem Palestine

הערכה על ישיבת חסידי ברסלב "אור הנעלם" בירושלים שבין החומות
בציינו "השנה נפתח סניף לישיבה במאה שערים" מתוך עיתון "נרות שבת" תש"ז

מע'ט האברכים

לכבוד מארגני איחוד האברכים הנפלא.

אחדשה"ט באהבה עצומה הנני בזאת בקצירת האומר להודות על השבת הנפלאה שזכינו לה יחדיו בשוב אור יהודה בשבת תולדות העבר "איי! כזה שבת

מכתב מאחד האברכים, בו מביע רגשות לבו מהשבת הנפלאה שהיתה מנת חלקנו ב"שבת תולדות" העל"ט. וזאת למודעי! כי אנו מחכים לעוד מכתבים ממכם, התרשמותכם מהשבת המיוחדת, להדפיסו בגליון הבא בעז"ה.

נפלאה לא חיותי מעודי" החל מהתפילות בצוותא בקולות וברקים ממש "ס' האט געקאכט ווי א קעסל" כשיח אנ"ש על הקלויז הישן באומן, כזה מתיקות לא זכורה לי בעבודת התפילה זה עידן ועידנים, עבור דרך הניגונים והזמירות שהושרו בכזה חיות ומתיקות מעין עולם הבא, דומה כמי שיצאה איזה רוח חרישית מגן העדן ופיזרה עלעלי טל של תחיה מאותו הטעם הטוב השמור רק למתענגים באהבתו וביראתו על מרחבי ישיבת ברכת יצחק, גם שירת ק-ה אכסוף בחצר גינת ביתן המלך עם שמחת השלום זכר של ידידנו ר' רפאל ויסקי שאורגנה בטוטו"ד הוסיפה לרוחב לבי בשעת עונג שבת זו אשר כמעט היא מצוה נדירה אצלי עכ"פ כי בסתם שלום זכר לא מנגנים כ"כ וכו', עד לשיחות הנפלאות ששמענו ועדיין מצלצלים באזני ומעוררים את לבי מחדש כל כמה שאני נזכר בהם, השיעור הנפלא מפי ידידנו ר' שמואל ברוך פילמר אשר לא היכרתיהו עד שזכיתי לשמוע דבריו הנעימים, כמה אנו צריכים לחיות חיי לכתחילה בכל ענין בבית ובחוץ גם ר' אברהם צבי גלינסקי שקיפל ג' שיעורים בשיעור אחד - בהגדרת אחיו, ור' נתן יוסף בורשטיין שדיבר אחריו בסעודה ג' הוסיפו כל אחד בדרכו על ענין נשגב זה אם בענינים הדקים הנצרכים לכל אחד מאתנו בכל יום ושעה ע"פ תורה ט"ו שהרחיב רא"צ ואם לקשרו לפרשת השבוע וכו' שביאר רנ"י אף גם נזכר אני כמעט בכל יום בהגדרת ר' אברהם שלום שישא שאסור להיות פאר טאמט אלא רק כהתם הק' יעקב שהיה איש' תם שיודע לרמות ואינו מרמה אלא הוא בתומתו מתחילה ועד סוף ולא מטומטם כלשוננו, גם השיעורים הנפלאים של ר' שמואל מאיר חשין על עניני העצמות שאינם ידועים לכולנו ור' נתן פיישר שראינו לנכון בשיעורו כמה לשוננו של מהורנ"ת צח ומצוחצח הדק היטיב היטיב הדק ע"פ שו"ע חו"מ וליקו"מ לחטוף היגון והאנחה לתוך השמחה.

כל אלו ביחד וכל אחד לחוד ראוי ליחד עליו דפי דפין ושעות של ריקודין והמחאת כף של תודות והודאות לבורא כל עולמים על שזיכנו לאיחוד נפלא כזה אשר מארגניו שוקדים יומם ולילה לעשות יותר ויותר למען שנראה אנחנו כלל האברכים גדולת הצדיק ותלמידיו הק' אם בחבורות האברכים כל שבוע אשר אברך שאין שייך לזה אינו יודע מה הוא מפסיד כי זה ממש תענוג נפלא לכל הרוצה לנקוש על דלתי רביה"ק [ובהזדמנות זו אליכם אחי אקרא למי שעדיין לא נמנה על המשתתפים הקבועים בחבורות לא להיות שלימולניק ולהשתתף באחד החבורות כי האוצר מונח בפתחינו וממש חבל להפסידו] ואם בארגון שבת נפלא כזה זה השנה השלישית אשר ראינו בעינינו שאין זה דבר קל הנעשה מאיליו וקצת שמענו כמה שעות של עבודה נסוב על ארגון כזה בטוטו"ד. ואין לי אלא להודות להם בשמי ובשם כלל האברכים ולברכם שיזכו לעשות עוד הרבה פעלים כאלו ואחרים ולהרבות כבוד שמים וכבוד רביה"ק בעולם וישלם להם השם משכורתם שלימה מן השמים ברב טוב רוחני וגשמי עד שיתקן עולם במלכות שד"י בקרוב אמון!

השלמה למאמר "ציון המצויינת" בענין מקום ציון רביה"ק

א. בסוף המאמר הובאו דבריו של הרה"ח ר' נתן צבי קעניג זצ"ל אודות ההרגשה בציון רבינו הק' שאינה מותירה כל ספק באשר למיקומו, וכתבתי זאת בשם 'בדלחט'א הרה"ח ר' שמואל משה קרמר כאילו השתתף אף הוא באותה נסיעה ושמע זאת מפיו. התבקשתי על ידי ר' משה להבהיר כי הוא עצמו כלל לא השתתף באותה נסיעה, אלא ציטט זאת מקונטרס "העליה" שחיבר הרה"ח ר' בצלאל פרידמן שליט"א. עם זאת הוסיף ר' משה כי ההרגשה זאת היא נחלתו של כל חסיד ברסלב שזכה להיות באומן, הוא עצמו מעיד על כך, ואין לו ספק כי גם קוראי הגליון יכולים להעיד על ההרגשה המופלאה באותם ד' אמות של הציון, שאינה הרגשה טבעית כלל.

ב. לאחר הדפסת העלון עליתי לביתה של הרבנית גלבך תחי', שנולדה באומן והתגוררה שם עד לאחר חתונתה בשנת תש"ז, כך שהיא משמשת כיום עדות חיה לכל התהליך שעבר על הציון, החל מאותם שנים טובות בהם עמד האהל על תילו, ועד לאחר חורבנו בידי הנאצים. הרבנית תחי' ניחונה ב"ה בזכרון בהיר ומתארת את אומן דאז כאילו זה קרה אתמול... והכל בדעה צלולה בליעה"ר. מדבריה הבנתי פרט חשוב מאין כמותו, שכמדומני מייתר את כל הנידון בנושא:

מקום הציון מעולם לא נעלם מן העין! גם כאשר האהל עמד על תילו סומן הציון ע"י משטח ביטון על הרצפה ותו לא, וכפי שנראו כל אהלי אדמור"י אוקראינה (כגון הבעש"ט). כאשר הופצץ האהל בידי הנאצים ניזוקה אמנם שכבת הביטון, אולם היא נשארה במקום כשהיא סדוקה ושבורה ומפוזרת במקצת (כך שהיה רק ספק למקום ההתחלה המדויק אבל לא לגבי עצם המקום). היא עצמה זוכרת זאת היטב היטב וכאשר נסעה מאומן לא"י אף לקחה עמה חלק מאותו ביטון, שמאוחר יותר הוחרם בידי רשויות המכס בצרפת. וכן הוסיפה והדגישה כי כאשר הגיעה לציון לאחר קריסת הקומוניזם, היא ראתה שהציון נמצא בדיוק על מקומו דאז. עדותה חשובה מאד, שכן היא כמעט היחידה שזוכרת את הציון בכל המצבים, בין בתפארתו, בין בחורבנו המוחלט ובין בבנינו המחודש כיום.

אספר אפיזודה קטנה שמלמדת על הכלל: אברך אחד ששוחח עימי על המאמר, אמר לי שהוא מצטער אבל הוא חייב לבשר לי כי הרבנית גלבך תחי' טוענת שהציון נמצא במקום אחר והוא לא בדיוק במקום הנכון... כך שמע בשמה לפני שנים רבות ומאז הוא 'יודע' שהציון לא במקום...

כמה נדהם לשמוע כי אני בעצמי שמעתי מפיה, מסיחה לפי תומה, עד כמה הציון נמצא בדיוק על מקומו וכי אין שום שמץ של חשש בנידון. מכך אפשר להסיק על כל השמועות הפורחות כאילו מזקן זה או אחר, שאין להם שום יסוד.

• שמואל מאיר חשין

ברכת מזל טוב חמה ולבבית

משגרים אנו בזאת אל קדם חברנו היקר, המסור
למען הצלחת כלל פעולות האיחוד ברוחניות
ובגשמיות, ובפרט בעריכת הגליון הנפלא "מימי
הנחל" בטוטו"ד ובמראה משובב עין, ה"ה

ר' שמואל נחמן גודלבסקי הי"ו

לרגל הולדת בנו ני"ו למז"ט

ברכתנו צרופה, יה"ר שיזכה לרוות מלא חפניים
נחת דקדושה מכל יו"ח לראותם הולכים בדרך
ישראל סבא ע"פ דרך רביה"ק ותלמידיו, ויזכה
להמשיך בפעולתיו הברוכות למען כבוד רביז"ל
כשאיפותיו מתוך הרחבת הדעת וסייעתא
דשמיא בכל דרכיו. אמן

המברכים

איחוד האברכים הצעירים

התורה הזמנית

בעשרה בטבת -

יומא דהילולא של גאון עוזינו
מוהרנ"ת זיע"א

מתחילים

תורה כ"ד

"אמצעותא דעלמא"

וכאן המקום לעורר את החברים היקרים לא להתעצל
בכתיבת חידושים ע"פ התורה הנלמדת, למען נוכל
להדפיסם עלי גליון, ולקיים צוואת מוהרנ"ת "וקנה -
לך חבר", לחזק ולהתחזק עם כלל האברכים.

המערכת

אברך יקר!

אם עדיין אינך נמנה על משתתפי החבורות,

הננו אליך בקריאה של חיבה!

בוא והשתתף בגיבוש והאחדות שכבר החל בחבורות ונזכה לקבל
ממך ותקבל ממנו חיות חדש בעבודת ד' והתקרבות לצדיק! בחר
לך חבורה שבועית כלבבך!

חבורת יום א':

בעזרת נשים הישן בית מדרשנו מא"ש, בשעה 7:00, באידיש,

כל שבוע משפיע אחר

אחראי: ר' נתן קלצקי 05271-13218

חבורת יום ב':

בבית ר' אליעזר קירשבוים, בשעה 7:00, באידיש,

ע"י הר"ר שמעון צבי שפירא הי"ו

אחראי: ר' שמואל נחמן גודלבסקי

חבורת יום ג':

כל שבוע בבית א' מחברי החבורה, בשעה 7:00, בלשה"ק

שיחת חברים ביחד עפ"י ספר "חיי מוהר"ן"

אחראי: ר' חיים צ'צ'יק 05484-85412

חבורת יום ד':

בבית מדרשנו מא"ש בבית צבי, באידיש, בשעה 7:00,

ע"י הר"ר ראובן שיף הי"ו

אחראי: ר' שמואל אנשין 05484-92568

(לאברכים בני שנה ראשונה)

הידעת???

כי רשימות האברכים עוברת את ה 170 - אברכים בליעה"ר!!!
אפשר בהחלט לפתוח עוד כמה חבורות אם תיענו לקריאתנו!

רק אתם החזיקו עצמכם יחד

אז תהיו אנשים כשרים

ברכת מזל טוב חמה ולבבית לחברי יקרים:

ר' שמחה ראובן פישר
להולדת הבת

ר' חיים שלום וינשטוק
ר' ישראל דוב הורביץ
ר' חיים מאיר רבינוביץ
לנישואיהם

ר' יואל גולדנברג
להולדת הבת